

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ПРИРОДНИХ ДОБАРА за 2019. годину

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ
ПРИРОДЕ СРБИЈЕ

БЕОГРАД, ДЕЦЕМБАР 2018. ГОДИНЕ

САДРЖАЈ

УВОД.....	5
1. УНУТРАШЊА ОРГАНИЗАЦИЈА, КАДРОВСКА СТРУКТУРА И ПЛАН КАДРОВА	6
1.1. Делатност.....	6
1.2. Стручни послови.....	7
2. ОСНОВНА ДЕЛАТНОСТ ЗАВОДА	9
2.1. ЗАШТИТА ПРИРОДНИХ ДОБАРА	9
2.1.1. ЗАШТИТА ПОДРУЧЈА.....	9
2.1.2. СТРУЧНИ НАДЗОР.....	12
2.1.3. ИЗРАДА РЕШЕЊА О УСЛОВИМА ЗАШТИТЕ ПРИРОДЕ И МИШЉЕЊА	13
2.1.4. УТВРЂИВАЊЕ ПРЕДЕОНЕ РАЗНОВРСНОСТИ	14
2.1.5. ЦЕНТРАЛНИ РЕГИСТАР ЗАШТИЋЕНИХ ПРИРОДНИХ ДОБАРА.....	15
2.2. УСПОСТАВЉАЊЕ ЕКОЛОШКЕ МРЕЖЕ, ЗАШТИТА БИОДИВЕРЗИТЕТА И ОДРЖИВИ РАЗВОЈ	17
2.2.1. ПРОЈЕКТИ.....	17
2.2.2. ПРОГРАМСКЕ ТЕМЕ	21
2.2.3. ОДРЖИВО КОРИШЋЕЊЕ ПРИРОДНИХ РЕСУРСА	23
2.2.4. ИЗРАДА ЦРВЕНИХ ЛИСТА И КЊИГА.....	25
2.3. ЗАШТИТА ГЕОДИВЕРЗИТЕТА И ГЕОНАСЛЕЂА	25
2.4. УЧЕШЋЕ У ИЗРАДИ И РЕАЛИЗАЦИЈИ СТРАТЕШКИХ ДОКУМЕНАТА ИЗ ОБЛАСТИ ЗАШТИТЕ ПРИРОДЕ	26
2.5. САРАДЊА СА СТРУЧНИМ И НАУЧНИМ ИНСТИТУЦИЈАМА У ЗЕМЉИ.....	28
2.6. МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА	29
2.6.1. НОМИНАЦИЈА МЕЂУНАРОДНО ЗНАЧАЈНИХ ПРИРОДНИХ ДОБАРА	30
2.6.2. РЕГИОНАЛНО ПОВЕЗИВАЊЕ СА СТРУЧНИМ ИНСТИТУЦИЈАМА ..	31
2.7. ИНФОРМИСАЊЕ ЈАВНОСТИ.....	31
2.7.1. ОДНОСИ СА ЈАВНОШЋУ	31
2.7.2. ПРОМОТИВНЕ МАНИФЕСТАЦИЈЕ	31
2.8. ОБРАЗОВНО- ИЗДАВАЧКА ДЕЛАТНОСТ	34

2.8.1. ОБРАЗОВНИ ПРОГРАМИ	34
2.8.2. ИЗДАВАШТВО	36
2.8.3. ПОСЛОВИ ПРЕВОЂЕЊА И ИНКОРЕСПОНДЕНЦИЈЕ	36
2.8.4. ИЗЛОЖБЕНА ПОСТАВКА	37
3. ПРАТЕЋА ДЕЛАТНОСТ	38
3.1. ИНФОРМАЦИОНИ СИСТЕМ	38
3.2. ПРАВНИ, ОПШТИ И КАДРОВСКИ ПОСЛОВИ	39
3.3. ФИНАНСИЈСКИ ПОСЛОВИ	40

УВОД

Завод за заштиту природе Србије је стручна установа у Републици Србији која обавља послове у области заштите природе и природних добара.

Од свог оснивања 1948. године, Завод за заштиту природе Србије је претрпео више организационо статусних промена. Задња промена и статус су дефинисани Одлуком Владе Републике Србије (05 бр. 02-1952 од 18.03.2010. године; „Службени гласник РС“, бр. 18/2010 и 97/2017) када је поново основана организација за обављање послова заштите природе и природних добара на територији Републике Србије, која послује под називом Завод за заштиту природе Србије. На овај датум је основан и Покрајински завод за заштиту природе, који врши послове заштите природе на територији АП Војводина.

Завод послује као установа у складу са Законом о јавним службама. Делатност Завода је регулисана Законом о заштити природе („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 88/2010, 91/2010-исправка и 14/2016), подзаконским актима донетим на основу закона, међународним обавезама Републике Србије које су преузете ратификованим конвенцијама, постојећим стратешким документима и општим актима Завода.

Чланом 104. Закона о заштити природе утврђено је да се стручни послови Завода обављају на основу средњорочног и годишњих програма заштите природних добара, из чега следи да је програм рада Завода уједно и програм заштите природних добара. Програм заштите природних добара за 2019. годину проистиче из Средњорочног програма заштите природних добара Завода за заштиту природе Србије за период 2011 - 2020. године, на који је Влада Републике Србије дала сагласност Решењем (05 бр. 353-8214/2011 од 3.11.2011. године; „Службени гласник РС“, бр. 85/2011), као и обавеза Републике Србије везане за природу, које проистичу из активности везаних за придруживање Европској Унији.

Програм рада Завода заснива се на општим циљевима у области заштите природе, који су дефинисани актима о оснивању Завода, Законом о заштити природе и Средњорочним програмом, а обухвата:

1. Повећање површине под заштитом на територији Републике Србије;
2. Унапређење управљања заштићеним подручјима (интензивирање стручног надзора и сарадња са надлежним институцијама, управљачима и заинтересованим странама);
3. Успостављање еколошке мреже на територији Републике Србије и идентификацију подручја за европску еколошку мрежу Натура 2000;
4. Процену угрожености дивљих врста и њихових станишта (израда црвених листа и црвених књига);
5. Унапређење стања популација строго заштићених и заштићених дивљих врста;
6. Израду услова и мишљења са циљем очувања и унапређења заштићених природних добара, еколошке мреже и природних вредности, посебно биљног и животињског света, објеката геонаслеђа и предела и одрживог коришћења природних ресурса;

7. Развој и вођење (GIS) базе података о заштићеним подручјима, стаништима, заштићеним врстама и подручјима еколошке мреже у оквиру информационог система, фотодокументације и др.;
8. Учешће у активностима израде нових и ревизије постојећих аката из области заштите природе;
9. Едукацију и промоцију области заштите природе;
10. Јачање сарадње са националним и међународним институцијама и организацијама.

1. УНУТРАШЊА ОРГАНИЗАЦИЈА, КАДРОВСКА СТРУКТУРА И ПЛАН КАДРОВА

1.1. Делатност

1.2. Стручни послови

1.1. Делатност

Делатност Завода дефинисана је чланом 102. Закона о заштити природе („Службени гласник РС“, бр. 36/2009, 88/2010, 91/2010- исправка и 14/2016), тачком 4. Одлуке о оснивању Завода („Службени гласник РС“, бр. 18/2010) и чланом 8. Статута Завода („Службени гласник РС“, бр. 73/2010).

Послови из делокруга рада Завода обављају се у седишту Завода које се налази у Новом Београду, у улици Др Ивана Рибара бр. 91, као и ван седишта Завода – у Канцеларији у Нишу, ул. Вожда Карађорђа бр. 14.

Организациону структуру Завода чине Кабинет директора (који сачињавају директор Завода, извршни директор и секретар директора), Канцеларија у Нишу и Приштини, као и одељења, одсеци и група, и то:

- Одељење за природна добра, предеоне вредности и просторно-планску документацију;
- Одељење за биодиверзитет, еколошке мреже и одрживи развој у оквиру којег је оформљен Одсек за биодиверзитет;
- Одељење за геодиверзитет;
- Одељење за правне, кадровске и опште послове;
- Одељење за финансијско-материјалне послове;
- Одсек за информациони систем и картографију и
- Група за образовно-издавачку делатност и комуникације.

У 2019. годину Завод улази са 68 запослених лица, од којих су 57 распоређена у седишту Завода у Београду, а 11 у Канцеларији у Нишу. Од укупног броја запослених, 61 лице запослено је по основу уговора о раду на неодређено време, док су 7 лица запослена по основу уговора о раду на одређено време због потребе посла.

Од 61 запослених на неодређено време, 42 су са високом стручном спремом, 7 са вишом стручном спремом и 12 са средњом стручном спремом.

Актом о унутрашњој организацији и систематизацији радних места од максимално одређеног броја запослених оформљена је организациона структура за стручно обављање послова и руковођење. Организацијом посла је успостављена међусобна функционална повезаност свих организационих делова и остварена је запосленост свих извршилаца на начин адекватан врсти, сложености и обиму послова. У предстојећем годишњем периоду Завод ће настојати да са расположивим капацитетом, како са запосленима из стручних области, тако и са помоћно-техничким и другим особљем, надаље ефикасно извршава послове из делокруга свога рада, да заврши започете послове и да тежи новим студијама и пројектима.

1.2. Стручни послови

Стручни послови Завода у наредном периоду биће усмерени на повећању процента заштићене територије, али и на развој еколошке мреже, као новијем концепту у заштити природе, поред националне заштите.

Стручни послови Завода обухватају прикупљање и обраду података о природи и природним вредностима; праћење стања и оцену очуваности природе и степен угрожености објеката геонаслеђа, дивљих врста и њихових станишта, станишних типова, екосистема, еколошки значајних подручја, заштићених подручја, еколошких коридора, еколошке мреже и предела; израду студија заштите којима се утврђују вредности подручја предложених за заштиту и начин управљања тим подручјима; израду предлога аката о престанку заштите подручја и израду нацрта аката о заштити као помоћ локалној самоуправи; израду предлога – студије, односно стручне основе за претходну заштиту подручја; давање решења о условима заштите природе за радове у и изван заштићених подручја; издавање решења о условима заштите природе и мишљења на планове управљања заштићеним подручјима; вршење стручног надзора на заштићеним подручјима са предлогом мера; пружање стручне помоћи управљачима заштићених подручја, органима локалне самоуправе, удружењима грађана; групама грађана и појединцима на заштити природе, предела и природних добара; утврђивање услова и мера заштите природе и природних вредности у поступку израде и спровођења просторних и урбанистичких планова, пројектне документације, основа (шумских, ловних, риболовних, водопривредних и др.), програма и стратегија у свим делатностима које утичу на природу; обављање стручних послова у поступку израде оцене прихватљивости радова и активности у природи; припремања и спровођења пројеката и програма на заштићеном подручју; предлагање обима и садржаја студија изводљивости и процене утицаја на животну средину у поступку реинтродукције и насељавања дивљих врста у слободну природу; вођење евиденције о начину и обиму коришћења, као и факторима угрожавања заштићених и строго заштићених дивљих врста ради утврђивања и праћења стања њихових популација; учествовање у поступку јавног увида ради проглашавања заштићених подручја; организовање и спровођење васпитно-образовних и промотивних активности у заштити природе; учешће у спровођењу ратификованих међународних уговора о заштити природе; вођење регистра заштићених природних добара и других података од значаја за заштиту природе; инвентаризацију појединачних елемената геолошке, биолошке и предеоне разноврсности са статистичким анализама и извештајима о њиховом стању; вођење базе података у области заштите природе као дела јединственог информационог система Агенције за заштиту животне средине; обавештавање јавности о природним

вредностима, заштити природе, њеној очуваности и примени мера заштите, факторима и последицама угрожавања и обављање других послова утврђених законом.

2. ОСНОВНА ДЕЛАТНОСТ ЗАВОДА

2.1. Заштита природних добара

2.2. Успостављање еколошке мреже, заштита биодиверзитета и одрживи развој

2.3. Заштита геодиверзитета и геонаслеђа

2.4. Учесће у изради и реализацији стратешких докумената из области заштите природе

2.5. Сарадња са стручним и научним институцијама у земљи

2.6. Међународна сарадња

2.7. Информисање јавности

2.8. Образовно-издавачка делатност

2.1. ЗАШТИТА ПРИРОДНИХ ДОБАРА

2.1.1. ЗАШТИТА ПОДРУЧЈА

Заштита подручја спроводи се кроз мултидисциплинарна теренска истраживања и вредновање природних појава, процеса, објеката, подручја, ресурса и предеоних целина, као и кроз обраду потребног научног, стручног, планског и документационог материјала ради израде студија заштите као стручних основа за покретање поступка за доношење аката о заштити. Такође и кроз ревизије заштићених подручја, стручни надзор, одређивање и усмеравање мера активне заштите итд.

Рад на заштити подручја је мултидисциплинарног карактера који ангажује све капацитете Завода и представља континуиран процес праћења стања природе.

Поред редовних послова у вези заштићених подручја, планиран је интензивнији рад, посебно на унапређењу концепта заштите и сарадњи са управљачима заштићених подручја.

2.1.1.1. Ревизија заштите

У 2019. години се планирају активности на изради Ревизија студија заштите следећих подручја:

- 1) Парк природе „Голија“, градови Краљево и Нови Пазар, општине Ивањица, Рашка и Сјеница (заштићено 2001. године) - завршетак Ревизије: 2019. година;
- 2) Просторни меморијални природни споменик „Врапче брдо“, општина Лајковац (заштићено 1983. године) – завршетак Ревизије: 2019. година;
- 3) Парк природе „Стара планина“, градови Зајечар и Пирот, општине Књажевац и Димитровград (заштићено 2009. године) – завршетак Ревизије: 2020. година;

- 4) Предео изузетних одлика „Клисура реке Градац“, општина Ваљево (заштићено 2001. године) – завршетак Ревизије: 2020. година.

2.1.1.2. Вишегодишња теренска истраживања ради велоризације природних вредности

1) Наставак истраживања

У 2019. години се планирају активности на наставак истраживања ради израде Студија заштите следећих подручја:

- 1) Пиратерија Завојшнице, град Ваљево, општине Осечина и Љубовија, завршетак теренских истраживања: 2019. година; завршетак Студије: 2019. година;
- 2) Планина Мучањ, општина Ивањица, завршетак теренских истраживања: 2019. година; завршетак Студије: 2020. година;
- 3) Горњачка клисура, област Хомоље, источна Србија, општине Петровац на Млави и Жагубица – завршетак теренских истраживања: 2019. година; завршетак Студије: 2020. година;
- 2) Кањонска долина Великог Рзава општина Ариље - завршетак теренских истраживања: 2019. година, завршетак Студије: 2020. година.

На основу споразума о сарадњи са Манастиром Хиландар на Светој Гори, а у циљу промоције и очувања природних вредности Хиландара и његове околине, у 2019. години се планира наставак активности на изради Студије природних вредности Манастира Хиландар и његове околине, која ће бити приређене и презентоване јавности у виду више различитих публикација.

2) Почетак истраживања

У 2019. години се планира започињање истраживања ради израде Студије заштите следећих подручја:

- 4) Кањон реке Црнице, општина Параћин, завршетак Студије: 2019. година;
- 5) Језеро Ћелије, град Крушевац, завршетак Студије: 2019. година;
- 6) Споменик природе „Стабло цера у Пресечани“, општина Лесковац, завршетак Студије: 2019. година;
- 7) Споменик природе „Две липе у селу Рашевица“, општина Параћин, завршетак Студије: 2019. година;
- 8) Мркоњски вис, општина Медвеђа, завршетак Студије: 2019. година;
- 9) Кањон Вучјанске реке, место Вучје, град Лесковац, завршетак Студије: 2020. година;
- 10) Планина Стрешер, општина Сурдулица, завршетак Студије: 2020. година;
- 11) Планина Златар, општина Нова Варош, завршетак Студије: 2020-2021. година.

3) Израда Студија заштите

На основу претходно обављених теренских истраживања, до краја 2019. године као крајњи резултат очекује се завршетак 11 Студија заштите/Ревизија студија заштите, и то за следећа подручја:

- 1) Парк природе „Голија“, градови Краљево и Нови Пазар, општине Ивањица, Рашка и Сјеница (заштићено 2001. године);

- 2) Просторни меморијални природни споменик „Врапче брдо“, општина Лајковац (заштићено 1983. године);
- 3) Кањон реке Црнице, општина Параћин;
- 4) Језеро Ћелије, град Крушевац;
- 5) Мркоњски вис, општина Медвеђа;
- 6) Пиратерија Завојшнице, град Ваљево, општине Осечина и Љубовија;
- 7) СП „Стабло храста сладуна у Товрљану“, општина Прокупље;
- 8) СП „Стабло лужњака у Горчинцу“, општина Бабушница;
- 9) СП „Стабло јасена у Стрелцу“, општина Бабушница.
- 10) СП „Стабло цера у Пресечани“, општина Лесковац;
- 11) СП „Две липе у селу Рашевица“, општина Параћин;

2.1.1.3. Прелиминарна истраживања

У оквиру рада на евидентирању вредности, врше се прелиминарна истраживања, која имају за циљ утврђивање основних природних вредности подручја и процену изводљивости заштите, узимајући у обзир социоекономске прилике. На основу добијених резултата, процењује се испуњеност услова за заштиту, врста заштите и категорија покретања поступка за заштиту.

У 2019. години планирана су прелиминарна теренска истраживања за следећа подручја:

- 1) Грделичка клисура, општина Грделица
- 2) Јама Ледница, општина Прибој;
- 3) Јаворје и Побијеник, општина Прибој;
- 4) Рудине у Раденковцу, општина Сокобања;
- 5) Геолошки профил у Кијеву, град Београд;
- 6) Лежиште керсантина на локацији „Тешића мајдан“ у Рипњу, град Београд;
- 7) Локалитет „Стражевица – изнад манастира Раковица“, град Београд;
- 8) Ливаде на Пејиној ади код Лешнице, општина Лозница;
- 9) Налазиште терцијарних фосилних кичмењака у селу Риђаке, општина Владимирци;
- 10) Налазиште фосилних сисара „Стрелац“, општина Бабушница;
- 11) Пећина Градац, локалитет палеолита, општина Баточина;
- 12) Хидролошка истраживања Дивљаковачког поља код Ресавске пећине, општина Деспотовац;
- 13) Истраживања подручја које се налази ван граница Националног парка „Ђердап“, а у оквиру будућег геопарка „Ђердап“;
- 14) Ада Хуја, град Београд (предлог Г.О. Палилула);
- 15) Храст у селу Ресник, град Крагјевац (предлог Мирослава Несторовића из Крагјевца);
- 16) Стабло храста цера на подручју општине Ариље (предлог предлог странке, који је проследила Општина Ариље);

- 17) Стабло врбе у блоку 21, Ул. Зорана Ђинђића бр. 44а (предлог др Десе Ђорђевић Милутиновић из Београда);
- 18) Стабло тополе у блоку 19, код Сава Центра (предлог др Десе Ђорђевић Милутиновић из Београда);
Природне вредности Драгачева (предлог Еколошког друштва „Драгачево“ из Гуче):
- 19) Парк у дворишту основне школе у Гучи, општина Лучани;
- 20) Стабло цера у селу Лисице код Лучана, општина Лучани;
- 21) Два стабла храста у Лучанима, општина Лучани;
- 22) Стабло граба у селу Губеревци, општина Лучани.
- 23) Стабло храста у селу Турица, општина Лучани;

За подручје за које се утврди да испуњава критеријуме заштите, накнадно ће се предвидети динамика даљих истраживања и израда предлога за заштиту или заштиту кроз еколошку мрежу. Уколико се утврди да подручје не поседује природне вредности од значаја за заштиту ни по једном основу, констатоваће се да се неће радити даља истраживања и предметно подручје више неће бити део средњорочног, нити годишњег програма. Сви прикупљени подаци биће део Информационог система Завода.

2.1.2. СТРУЧНИ НАДЗОР

Стручни надзор и помоћ управљачима биће усмерени ка редовном праћењу стања природе у заштићеним подручјима, праћењу стања у ситуацијама када се предузимају различите активности, посебно оне за које се оцени да би могле угрозити, оштетити или уништити природно добро или његове делове.

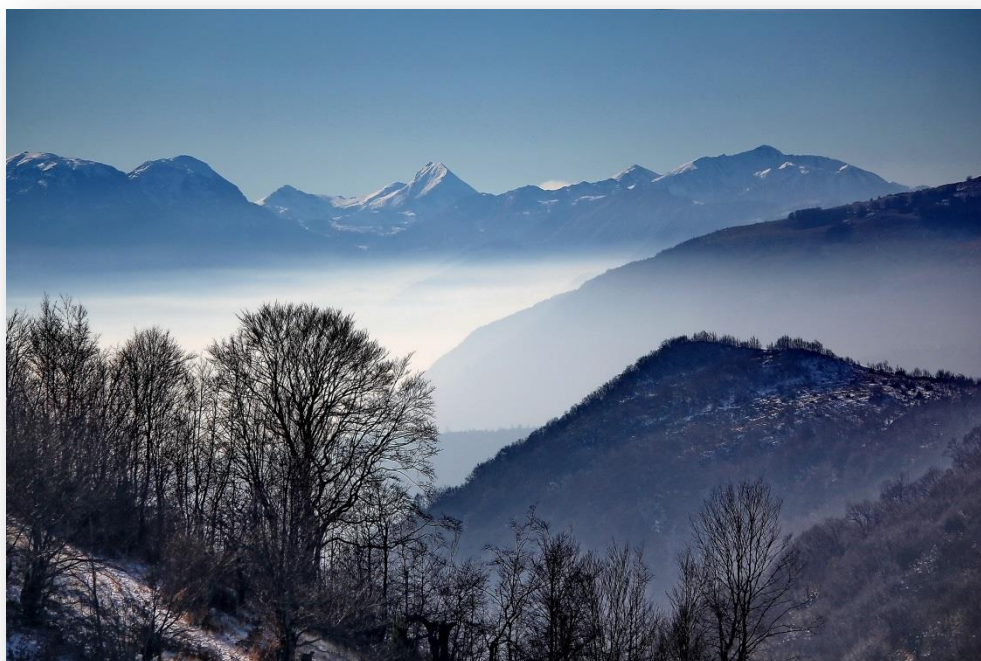
Очекује се да ће се кроз стручни надзор и помоћ на очувању природних ресурса и њиховом одрживом коришћењу, побољшати сарадња са управљачима заштићених подручја, локалним заједницама, органима локалне самоуправе, корисницима простора и ресурса, са невладиним организацијама и заинтересованим појединцима.

Завод ће у обављању стручног надзора, као и при пружању стручне помоћи за потребе инспекцијског надзора, сарађивати са министарством надлежним за послове заштите животне средине – Министарством заштите животне средине, Секретаријатом за заштиту животне средине Града Београда, Секретаријатом за урбанизам и заштиту животне средине АП Војводине, републичком и покрајинском инспекцијом за заштиту животне средине и другим релевантним институцијама.

Основну делатност Завода није могуће реализовати на други начин, осим кроз теренске активности и истраживања. Теренске активности и истраживања подразумевају валоризацију природних вредности за потребе израде и ревизије студија заштите, стручни надзор, рад на утврђивању елемената еколошке мреже, реализацију интервентних непланских активности, сарадњу и помоћ управљачима, локалној заједници и другим заинтересованим организацијама. У том смислу, а у складу са искуством у реализацији ранијих годишњих Програма заштите природних добара, планирано је укупно око 1000 теренских дана.

У току 2019. године планирано је да се стручни надзор изврши у следећим заштићеним природним добрима: ПнПЛ „Пругово“, ПС „Група од 16 храстова лужњака (*Quercus robur*) у селу Дрговцу код Камене Ћуприје“, ПС „Група стабала храста лужњака (*Quercus robur*), пољског јасена (*Fraxinus excelsior*), пољског бреста (*Ulmus campestris*) и ситнолисне липе (*Tilia parvifolia*) – Љубичево“, СРП Кукавица, ПП Стара планина, ПП Радан, НП Копаоник, СРП Пештерско поље и СП Шалиначки луг.

Планирани опсег спровођења стручних надзора у 2019. години може се према потреби мењати, сходно стратешким активностима.

2.1.3. ИЗРАДА РЕШЕЊА О УСЛОВИМА ЗАШТИТЕ ПРИРОДЕ И МИШЉЕЊА

Израда решења о условима заштите природе и мишљења представља један од захтевних и обимних редовних послова Завода који ангажује сва одељења Завода у пуном капацитету. Утврђивање услова и мера заштите природе и природних вредности у поступку израде и спровођења просторних и урбанистичких планова, пројектне документације, основа (шумских, ловних, риболовних, водопривредних и др.) и програма и стратегија у свим делатностима које утичу на природу, обухвата, поред кабинетског рада, често и теренски обилазак ради утврђивања неопходних чињеница за обраду предмета. На основу просечног раста броја поднетих захтева у претходним годинама, очекује се да ће током 2019. године број захтева бити на нивоу из 2018. године или већи, односно више од 3500 захтева.

Обзиром да се по посебној процедури, у оквиру издавања решења о условима заштите природе, обрађују решења по захтевима пристиглим на основу електронског спровођења обједињене процедуре, у 2019. години очекује се:

- Наставак учешћа Завода на редовним састанцима који се одржавају у Министарству грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, са циљем ефикасног спровођења електронске обједињене процедуре;
- Даље унапређење софтвера за електронско спровођење обједињене процедуре;
- Повећање броја захтева у односу број захтева из претходне 2018. године од око 300 захтева издавање услова заштите природе за потребе издавања локацијских услова по обједињеној процедури.

Такође, очекује се повећан број захтева за сагласности/мишљења у вези озакоњења нелегално изграђених објеката, имајући у виду да је планирано у наредне 2-3 године да нелегално изграђени објекти буду легализовани.

2.1.4. УТВРЂИВАЊЕ ПРЕДЕОНЕ РАЗНОВРСНОСТИ

Активности у области предеоне политике дефинисане су стратешким приоритетима Просторног плана Републике Србије (2010-2014-2020):

- „Карактеризација предела Србије”- подразумева идентификацију предела различитог карактера на националном и регионалном нивоу, којом се формира основа за: валоризацију и заштиту природних и културних предела, планирање и управљање њиховим квалитетом; стратешку процену и процену утицаја на животну средину; формирање ГИС- а о природним и културним вредностима предела;
- Пројекти интеграције у међународне мреже - културне стазе и еколошке мреже Србије (UNESCO - Светска баштина, Euro-MaB, Натура 2000);
- Пројекти прекограничне, транснационалне и међурегионалне сарадње (програми IPA, CENTRAL, SEES, Карпатска конвенција, INTERREG, ESPON).

Активности у области предеоне политике ће се спроводити у динамици и на начин на који је то прописано Стратегијом заштите природе, а чије усвајање се очекује у току 2019. године.

Идентификација предела кроз дефинисање предеоних типова представља законом дефинисан основ за заштиту, управљање и планирање предела. Вредновање и заштита предеоних вредности спроводи се кроз обједињавања свих природних, културних и створених вредности у оквиру заштићених подручја. С тим у вези, Завод у 2019. години планира следеће:

- Израда студија заштите са аспекта предеоне разноврсности;
- Учешће у редовним стручним надзорима у оквиру заштићених подручја (НП, ПП, резервати и др.);
- Остваривање сарадње са државним, научним и стручним институцијама у области предеоне политике и развој концепта и методологије за потребе вредновања предела;
- Учешће у свим активностима на имплементацији предеоне политике у законску регулативу Републике Србије;

- Учешће у активностима и пројектима који се тичу међународних мрежа заштите;
- Учешће у свим активностима у области просторног и стратешког планирања;
- Учешће у изради пилот пројеката за категоризацију предела Србије и
- Реализацију пројектне теме „Бањска подручја у Републици Србији – пејзажни и геолошки аспект“.

2.1.5. ЦЕНТРАЛНИ РЕГИСТАР ЗАШТИЋЕНИХ ПРИРОДНИХ ДОБАРА

Регистар заштићених природних добара се води у складу са Правилником о садржају и начину вођења Регистра заштићених природних добара („Службени гласник РС”, бр. 81/2010). Законом о заштити природе („Службени гласник РС“, број 36/2009, 88/2010, 91/2010- исправка и 14/2016) предвиђено је да Завод за заштиту природе Србије води Централни регистар заштићених природних добара који садржи податке за целу територију Републике Србије. Покрајински завод за заштиту природе Заводу редовно доставља промене података у Покрајинском регистру.

Регистар чине главна књига и збирка исправа које имају статус јавне књиге. Законом је дефинисана обавеза Завода која подразумева и ревизију Централног регистра и ажурирање података, као саставни део вишегодишњег плана.

Послови везани за Централни регистар подразумевају:

- Редовно уношење и ажурирање података, које се врши на основу донетих аката о стављању под заштиту, измена или допуна аката о заштити и аката о стављању ван снаге аката о заштити (брисању из евиденције заштићених природних добара);
- Вођење евиденције о природним добрима под претходном заштитом. Акта о претходној заштити природних добара чувају се са актима о заштити;
- Периодичну проверу података;
- Комплетирање збирке исправа за свако заштићено природно добро;
- Допуњавање збирке исправа извештајима, стручним надзорима, актима, условима и мишљењима, подацима (архивским, картографским, катастарским) и другим релевантним документима;
- Редован процес микрофилмовања података;
- Анализу и ревизију података Централног регистра природних добара.

Централни регистар заштићених природних добара води се у папирном облику. Поред тога, подаци о заштићеним природним добрима се уносе и у Информациони систем Завода - апликација Централни регистар.

Као и претходних година, на годишњем нивоу, подаци из Централног регистра заштићених природних добара, достављаће се:

Агенцији за заштиту животне средине за:

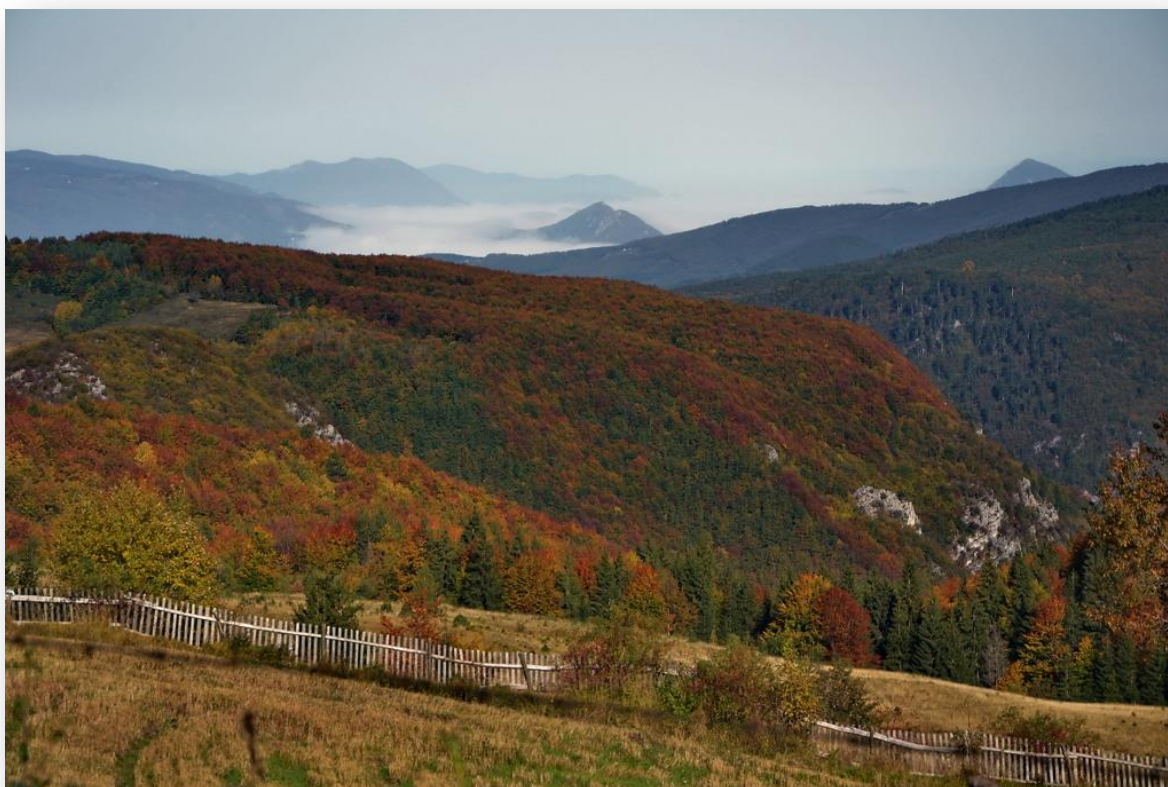
- *Извештај о стању животне средине* за претходну 2018. годину. Подаци се односе на промену површина заштићених подручја по категоријама природних подручја, строго заштићене и заштићене дивље врсте и контролу сакупљања заштићених врста дивље флоре, фауне и гљива у комерцијалне сврхе;

- *CDDA baza* – база о заштићеним природним добрима на нивоу европских земаља коју води Европска агенција за заштиту животне средине. Завод прослеђује податке о заштићеним природним добрима у Републици Србији у виду табеларних и просторних података.

Републичком заводу за статистику за:

- *Статистички годишњак Републике Србије*. Подаци су везани за статистику заштићених природних добара по националној легислативи и за заштићена подручја која су вреднована као међународно значајна на основу међународних докумената које је ратификовала Република Србија. Подаци се објављују у поглављу „Животна средина“ док се Извори и методологија прикупљања података објављују у поглављу „Заштићена природна баштина“;
- *Републичку DevInfo базу*. База података садржи податке само за ниво Републике Србије и идеја је да се прате глобални Миленијумски циљеви развоја и национални Миленијумски циљеви развоја. Индикатор за који Завод доставља податке носи назив „Процент површине заштићених природних добара у односу на укупну површину Републике Србије“.

Завод за заштиту природе Србије је у области званичне статистике препознат кроз Петогодишњи програм званичне статистике (2016-2020) као „остали произвођач званичне статистике“, и током 2019. године очекује се активно учешће представника Завода у овој области.

2.2. УСПОСТАВЉАЊЕ ЕКОЛОШКЕ МРЕЖЕ, ЗАШТИТА БИОДИВЕРЗИТЕТА И ОДРЖИВИ РАЗВОЈ

Основ за реализацију активности Завода у вези са успостављањем еколошке мреже на територији Републике Србије су Закон о заштити природе („Службени гласник РС“, бр. 36/2009, 88/2010, 91/2010-исправка и 14/2016) и Уредба о еколошкој мрежи („Службени гласник РС“, бр. 102/2010). С тим у вези, члан 15. став 5. Закона о заштити природе се односи на прикупљање података и стално ажурирање ГИС базе података о распрострањености појединих станишта врста на подручју Републике Србије које обезбеђује Завод за заштиту природе Србије у сарадњи са другим овлашћеним стручним и научним институцијама. У складу са чл. 38. став 6. Закона о заштити природе („Службени гласник РС“, бр. 36/2009, 88/2010, 91/2010 и 14/2016), Завод, у сарадњи са другим стручним и научним институцијама припрема документацију за успостављање еколошке мреже у складу са законом, општеприхваћеним правилима међународног права, потврђеним међународним уговорима и утврђеним критеријумима. Према чл. 4. став 5. Уредбе о еколошкој мрежи, Завод и Покрајински завод у сарадњи са другим стручним и научним институцијама припремају документацију и врше послове идентификације и картирања типова станишта из члана 3. тач. 7. и 8. Уредбе (Тачка 7 - одређена подручја типова станишта од посебног значаја за очување идентификована у складу са Правилником о критеријумима за издвајање типова станишта, о типовима станишта, осетљивим, угроженим, ретким и за заштиту приоритетним типовима станишта и о мерама заштите за њихово очување и Тачка 8 - одређена станишта дивљих врста утврђених у складу са Правилником о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива).

Сагласно члану 10. Уредбе о еколошкој мрежи („Службени гласник РС“, бр. 102/2010), средства за финансирање еколошке мреже обезбеђују се преваходно из буџета Републике Србије.

Програмом рада Завода за 2019. годину ставља се акценат на послове у вези успостављања еколошке мреже, која укључује међународну Натура 2000 еколошку мрежу. Све активности везане за успостављање и функционисање еколошке мреже ће се реализовати у сарадњи са Покрајинским заводом за заштиту природе и другим стручним и научним институцијама, а у складу са националним приоритетима, критеријумима утврђеним законом, опште прихваћеним правилима међународног права, потврђеним међународним уговорима и обавезом имплементације ЕУ законодавства у овој области.

2.2.1. ПРОЈЕКТИ

Пројекти који доприносе остваривању наведених циљева су:

- „Успостављање еколошке мреже на територији Републике Србије“;
- „Израда црвене књиге флоре, фауне и гљива у Републици Србији“;
- „Успостављање еколошке мреже Европске уније Натура 2000 као дела еколошке мреже Републике Србије“.

За пројекте „Успостављање еколошке мреже на територији Републике Србије“ и „Израда црвене књиге флоре, фауне и гљива у Републици Србији“, који су

финансирани у 2015. години из буџета Републике Србије, потписани су уговори између тадашњег Министарства пољопривреде и заштите животне средине и Завода за заштиту природе Србије. На основу истих, Завод је склопио уговор са Биолошким факултетом Универзитета у Београду о достављању података и обављању услуга везаних за типове станишта и различите групе организама (маховине, васкуларне биљке, фауна бескичмењака, фауна риба, фауна водоземаца, фауна гмизаваца, фауна сисара и гљиве), а ради успостављања еколошке мреже у Републици Србији, као и уговор о набавци података и услуга везаних за израду Црвених листа одабраних група биљака, бескичмењака, кичмењака и гљива. Са Друштвом за заштиту и проучавање птица Србије из Новог Сада је склопљен уговор о достављању података и обављању услуга везаних за фауну птица, а ради успостављања еколошке мреже у Републици Србији, док је са истом НВО и Природно-математичким факултетом Универзитета у Новом Саду склопљен уговор о набавци података и услуга везаних за израду Црвене књиге птица Србије.

Током 2016. године је завршена са реализацијом прва фаза наведених пројеката, а на основу обезбеђених средстава у буџету Завода за 2018. годину у оквиру специјализованих услуга, настављено је са реализацијом друге фазе ових пројеката и у 2018. години. Завршетак пројеката се очекује крајем септембра 2019. године. Завод је закључио са Биолошким факултетом Универзитета у Београду испред Конзорцијума којег чине Универзитет у Београду – Биолошки факултет, Шумарски факултет, Институт за биолошка истраживања „Синиша Станковић“ и Институт за мултидисциплинарна истраживања, Природњачки музеј у Београду, Универзитет у Новом Саду – Природно математички факултет, Универзитета у Нишу – Природно математички факултет и Универзитет у Крагујевцу – Природно математички факултет, уговор о јавној набавци „Прибављање података и друге услуге које се односе на типове станишта и појединачне групе организама флоре, фауне и гљива у циљу наставка успостављања еколошке мреже у Републици Србији“, а са Друштвом за заштиту и проучавање птица Србије из Новог Сада, уговор о јавној набавци „Прибављање података и друге услуге које се односе на птице у циљу наставка успостављања еколошке мреже у Републици Србији“.

У складу са Средњорочним програмом заштите природних добара Завода за заштиту природе Србије за период 2011-2020. године и у оквиру својих надлежности, Завод ће организовати и координирати трећу фазу пројекта „Успостављање еколошке мреже на територији Републике Србије“, која ће се односити на анализу, измене и допуне постојећих спискова типова станишта и врста флоре, фауне и гљива (маховине, васкуларне биљке, фауна бескичмењака, фауна риба, фауна водоземаца, фауна гмизаваца, фауна сисара и гљиве), као и фауне птица, од националног и међународног значаја, израду каталога имена флоре, фауне, гљива и птица, унапређење базе података о дистрибуцији потенцијално угрожених врста и типова станишта Србије, прикупљање, обраду и ГИС анализу података, израду рукописа методологије картирања типова станишта и методологија картирања врста појединачних група организама, верификацију рукописа приручника за идентификацију врста, обуку тимова за идентификацију и картирање типова станишта и појединачних група организама, теренско картирање станишта и врста у функцији тестирања приручника, методологија и обучености тимова, израду карата распрострањења појединачних типова станишта и врста, рад на утврђивању критеријума и методологија за одабир еколошки значајних подручја и еколошких коридора еколошке мреже. Теренски рад на прикупљању података ће делимично вршити Завод у оквиру својих активности, а у већој мери ће за то бити ангажоване

друге стручне и научне институције и организације, самостално или као конзорцијуми.

На реализацији треће фазе пројекта „Успостављање еколошке мреже на територији Републике Србије“ у вези прибављања података и других услуга које се односе на типове станишта, појединачне групе организама флоре, фауне и гљива, као и на птице, у циљу наставка успостављања еколошке мреже у Републици Србији, биће, као и 2018. године, ангазоване стручне и научне институције, с којима ће Завод склопити уговоре у складу са законском процедуром и досадашњом праксом.

Упоредо са овим пројектима, током 2018. године је започета реализација новог пројекта „Успостављање еколошке мреже Европске уније Натура 2000 као дела еколошке мреже Републике Србије“ закључивањем уговора о јавној набавци „Прибављање података и друге услуге које се односе на типове станишта и појединачне групе организама флоре и фауне у циљу успостављања еколошке мреже Европске уније Натура 2000 у Републици Србији“ са Биолошком факултетом Универзитета у Београду испред горе поменутог Конзорцијума, као и уговора о јавној набавци „Прибављање података и друге услуге које се односе на птице у циљу успостављања еколошке мреже Европске уније Натура 2000 у Републици Србији“ са Друштвом за заштиту и проучавање птица Србије из Новог Сада.

У 2019. години ће се наставити друга фаза пројекта започетог 2018. године „Успостављање еколошке мреже Европске уније Натура 2000 као дела еколошке мреже Републике Србије“ ради прибављања података и других услуга које се односе на типове станишта и појединачне групе организама флоре и фауне (маховине, васкуларне биљке, фауна бескичмењака, фауна риба, фауна водоземаца, фауна гмизаваца, фауна сисара и гљиве), као и на птице. Све ове активности су у циљу идентификације и припреме предлога листе потенцијалних Натура 2000 подручја у Републици Србији, у складу са Директивом о очувању природних станишта и дивљих биљних и животињских врста и Директивом о очувању дивљих птица, у оквиру процеса преговора са ЕУ у области заштите природе, а која треба да буде успостављена до дана придруживања ЕУ.

Уз наведене пројекте, током 2019. године ће се започети са тестирањем и увођењем у рад WEB апликације за Натура 2000 у складу са уговором реализованим у 2018. годни са GDi Solutions из Београда о јавној набавци услуге „Израда WEB апликације за унос података о типовима станишта и појединачним групама организама флоре и фауне за потребе успостављања еколошке мреже Европске уније Натура 2000 у Републици Србији“.

Због прекинуте реализације уговора „Capacity Building to implement acquis standards and conventions in nature protection – establishment of Natura 2000“ у 2016. години, а за који је био ангажован Мађарски конзорцијум BalCon Consulting Ltd, у 2017. години је урађен пројектни задатак (Terms of Reference, ToR), који је припремила ЕУ делегација у Србији у сарадњи са Министарством заштите животне средине и Заводом за заштиту природе Србије, као главним корисницима пројекта. У 2018. години Европска унија, коју заступа Европска комисија, је у име и за рачун Републике Србије, припремила пројекат (ToR) „Наставак подршке за имплементацију Поглавља 27 у области заштите природе – Натура 2000“ (енг. „EU for Serbia - Continued support to implementation of Chapter 27 in the area of nature protection (NATURA 2000 II)“ - EuropeAid/139336/DH/SER/RS) са циљем наставка

успостављања Натура 2000 програма који се финансира из IPA 2016 фондова за период 2018-2020. године, а чији почетак се очекује у 2019. години. С тим у вези, очекује се и подршка и активно учешће Завода у реализацији овог пројекта, као једног од корисника његових резултата, а у складу са свим осталим дефинисаним обавезама и постојећим капацитетима.

Обзиром на приоритете рада за наредни период, програмске теме које се тичу заштите биодиверзитета Србије предвиђене су за реализацију унутар активности успостављања еколошке мреже Републике Србије. Уз то, допринос успостављању еколошке мреже пружају и теренска истраживања која Завод обавља за потребе ревизије заштићених подручја или за предлагање нових подручја за заштиту.

Израда црвених књига и црвених листа флоре, фауне и гљива се овде помиње зато што и оне пружају поуздане информације о локалитетима на којима се угрожене врсте налазе, податке о бројности популација, степену угрожености и факторима угрожавања, а тиме представљају и добру основу за утврђивање мера заштите и одређивање подручја у оквиру којих је потребно очувати и унапредити станишта угрожених дивљих врста, а која ће такође бити део еколошке мреже.

Планиране активности на успостављању еколошке мреже Републике Србије у 2019. години укључују:

- Детаљнију разраду и прилагођавање унутрашње организације у односу на све аспекте рада на успостављању еколошке мреже, у складу са постојећом и најављеном лагислативом и обавезама;
- Унапређење, развој и одржавање информационог система Завода (израда централне националне базе података за Натура 2000 и националну еколошку мрежу, укључујући и податке за подручја Емералд еколошке мреже, прикупљање података и стално ажурирање ГИС базе података, израду карте станишта којом се документују за заштиту приоритетни типови станишта), припрему документације за успостављање еколошке мреже коју чине еколошки значајна подручја, еколошки коридори од међународног и националног значаја и заштитна зона;
- Организацију обуке за коришћење модула Еколошке мреже у оквиру информационог система Завода;
- Посебно ће се посветити пажња обради и анализи података прикупљених у периоду 2016-2019. године са циљем утврђивања за које врсте организама и на којим деловима територије Србије недостају подаци, како би се на циљана подручја усмерила будућа теренска истраживања;
- Теренска истраживања усмерена на циљана подручја која су дефинисана након анализе литературних података;
- Дефинисање методологије за прикупљање, обраду и коришћење података о врстама и типовима станишта;
- Дигитализацију података и организацију њихове верификације;
- Утврђивање референтне листе присутних Натура 2000 врста и типова станишта у нашој земљи, израду предлога врста и типова станишта који би се придодали на листу Натура 2000 врста и типова станишта, и дефинисање листе врста и типова станишта за националну еколошку мрежу;
- Развој критеријума за одабир подручја будуће еколошке мреже, концепте управљања и мониторинга;

- Теренска истраживања циљаних врста и типова станишта на подручју Републике Србије;
- Хармонизацију методологије рада и резултата релевантних националних и међународних пројеката у односу на потребе успостављања еколошке мреже;
- Разраду протокола за управљање подацима између институција и прикупљање и размену потребних података;
- Рад на предлозима измена и допуна референтних листа еколошке мреже, учешће у изради одговарајућих приручника, промотивно-едукативног штампаног материјала;
- По доношењу подзаконског акта – Уредбе о оцени прихватљивости, примену процедуре и поступка којим се оцењује могућ утицај стратегије, плана, основе, програма, пројекта, радова или активности на циљеве очувања и целовитост подручја еколошке мреже;
- Остало (разрада извештавања и имплементационих периода, финансирање, организација рада волонтера и друго).

Уз све наведено, једна од кључних активности у 2019. години је и обавеза извештавања Републике Србије ка Европској агенцији за заштиту животне средине и Савету Европе о Емералд еколошкој мрежи и дистрибуцији свих врста и типова станишта који се налазе на анексима Бернске конвенције. Ова активност је проистекла из Резолуције бр. 8 Конвенције о очувању европске дивље флоре и фауне и природних станишта и у складу са задацима са радионице „Second workshop on reporting Under Resolution no. 8 (2012) of the Bern Convention“, одржане у Паризу новембра 2018. године, а са циљем хармонизације са Натура 2000 еколошком мрежом. С тим у вези, Завод ће, у складу са надлежностима и овлашћењима, заједно са свим осталим релевантним институцијама, учествовати у спровођењу ратификоване Бернске Конвенције и у припреми извештаја.

2.2.2. ПРОГРАМСКЕ ТЕМЕ

С обзиром на приоритете рада за наредни период, програмске теме које се тичу заштите биодиверзитета Србије предвиђене су за реализацију унутар активности успостављања Еколошке мреже Републике Србије. Истраживањима ће бити обухваћена флора и вегетација, као и фауна бескичмењака, водоземаца и гмизаваца, риба, птица и сисара.

У 2019. години наставиће се са истраживањем у оквиру следећих програмских тема:

- 1) Мониторинг строго заштићених и заштићених врста биљака и животиња ПП „Сићевачка клисура“ и СП „Јелашничка клисура“;
- 2) Мониторинг Госпине папучице (*Cypripedium calceolus*) на Сувој планини;
- 3) Истраживања младице (*Hucho hucho*) у западној Србији;
- 4) Мониторинг приоритетних врста ихтиофауне у сливу Тимока – мониторинг Натура 2000 врста;
- 5) Мониторинг планинског мрмољка (*Ichtyosaura alpestris*) на простору власинског басена;
- 6) Мониторинг грчке корњаче (*Testudo graeca*) на Пчињи и у прешевској долини, шарке (*Vipera berus*) на простору власинског басена, Бесне кобиле и планине Валози и шумске корњаче (*Testudo hermanni*) на подручју Јужне Мораве;

- 7) Мониторинг мале чигре (*Sternula albifrons*) у доњем току Дрине и обичне чигре (*Sterna hirundo*) на подручју Велике Мораве код Параћина и Багрдана и у доњем току Дрине;
- 8) Мониторинг сова (*Strigiformes*) у Србији уз контролу насељавања вештачких дупљи
- 9) Мониторинг и заштита лешинара (*Aegurinae*) у Србији;
- 10) Мониторинг и заштита соколова (*Falco peregrinus*) и орлова у Србији, са циљем сузбијања и спречавања убијања и тровања јединки сивог сокола и орлова;
- 11) Мониторинг крупних звери (вук, рис и мрки медвед) у Србији;
- 12) Мониторинг популација дивљих папкара у Србији;
- 13) Мониторинг дивокозе (*Rupicapra rupicapra*) уз разматрање потенцијала и могућности реинтродукције/интродукције;
- 14) Мониторинг сушења смрчевих шума на подручју ПП „Стара планина“, Локалитет Арбиње;
- 15) Мониторинг сушења борових шума око Строгог резервата природе „Јарешник“ на подручју општине Босилеград;
- 16) Мониторинг сушења смрчевих шума на подручју ПП „Голија“, локалитет Рудно, Бзовик, Река.

и биће започет рад на следећим темама:

- 17) Утврђивање присуства врсте вреса (*Calluna vulgaris*) на Црном врху (ПИО „Камена Гора“);
- 18) Утврђивање локалитета биљне врсте *Hypocotyle pseudograndiflorum* на територији града Ниша у циљу заштите;
- 19) Мониторинг врсте македонски мрмољак (*Triturus macedonicus*) на простору пчињског округа;
- 20) Успостављање и спровођење активних мера заштите станишта и популација текунице (*Spermophilus citellus*) на стаништима на подручју Власине, Старе планине, Дуката, Црноока, и Бесне кобиле;
- 21) Изградња и одржавање хранилишта за лешинаре и других некрофагних врста птица у Србији - договор са управљачима заштићених подручја око обнове и одржавање рада хранилишта на подручју четири строга резервата природе: „Пештерско поље“, „Увац“, „Клисура реке Милешевке“ и „Трешњица“; као и у клисури Рзава;
- 22) Мониторинг инвазивних и алохтоних врста инсеката у урбаној и субурбаној средини – евидентирање, праћење популационих трендова и израда базе података о инвазивним и алохтоним врстама инсеката на територији града Београда и приградских насеља;
- 23) Фаунистичка истраживања ентомофауне подручја СРП „Сува планина“ са циљем израде публикације о инсектима Суве планине.

Уз ово ће се вршити и додатна истраживања у складу са потребама израде студија заштите, израде решења о условима заштите природе, идентификовања евидентираних природних добара итд. Поред редовних активности из делокруга рада Завода, спроводиће се и следеће активности из области заштите биодиверзитета:

- Предлагање обима и садржаја студија изводљивости и студија процене утицаја на животну средину у поступку реинтродукције и насељавања дивљих врста у слободну природу;

- Преузимање и збрињавање строго заштићених и заштићених дивљих врста животиња, као и врста које се налазе на прилозима Правилника о прекограничном промету и трговини заштићеним врстама;
- Евидентирање држања строго заштићених и заштићених дивљих врста животиња у складу са Правилником о условима држања, начину обележавања и евидентирања дивљих животиња у заточеништву;
- Учествовање у спровођењу активних мера заштите у циљу очувања врста и станишта. То се, пре свега, односи на програме заштите и очувања лешинара и програме реинтродукције (дивокозе, лешинари и др.);
- Утврђивање састава фауне риба у поступку издавања услова заштите природе (изградња мини хидроелектрана и других хидротехничких објеката, експлоатација шљунка и песка), а за потребе праћења стања и степена угрожености дивљих врста риба и њихових станишта у природи итд.;
- Реализација интервентних активности и спровођење мера заштите, који се не могу планирати (обиласци продавница кућних љубимаца, одгајивачница и Зоолошких вртова, стручни надзори у случају илегалног сакупљања заштићених врста биљака, држања и лова дивљих животиња, активности на заштићеним подручјима у случају елементарних непогода – снеголома и ветроизвала, сече стабала) и др.
- Израда листа инвазивних врста биљака и животиња. Прелиминарни списак инвазивних врста у Републици Србији је објављен 2012. године а подзаконски акт који уређује ову тематику, није донет. Потребно је ревидирати национални списак а потом у складу са Европском регулативом, припремити званичну националну референтну листу (или листе) биљних и животињских инвазивних врста и предлог целокупног акта који ће прописати начине поступања са инвазивним врстама на националном нивоу.

2.2.3. ОДРЖИВО КОРИШЋЕЊЕ ПРИРОДНИХ РЕСУРСА

У оквиру јавних овлашћења који проистичу из Закона о заштити природе, као и Уредбе о контроли коришћења и промета дивље флоре и фауне („Службени гласник РС“, бр. 31/2005, 45/2005-исправка, 22/2007, 38/2008, 9/10 и 69/2011) и Правилника о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива („Службени гласник РС“, бр. 5/2010, 47/2011, 32/2016 и 98/2016) планиране су следеће активности:

- Утврђивање контигената за сакупљање дивље флоре, фауне и гљива у текућој години, као и одређивање региона у којима ће се забранити сакупљање одређених врста;
- Рад у Комисији које формира министарство надлежно за послове заштите животне средине на спровођењу Конкурса за издавање дозвола за комерцијално сакупљање из природе заштићених врста дивље флоре, фауне и гљива;
- Помоћ лицима и организацијама заинтересованим за плантажно-фармерски узгој заштићених врста;
- Сарадња са откупљивачима, као и сакупљачима у циљу усавршавања правилног сакупљања (пре свега биљних врста), као и прикупљање што објективнијих информација о сакупљеним количинама и подручјима на којима се врши сакупљање;
- Сарадња и стручна подршка заинтересованим странама за гајење заштићених и строго заштићених дивљих биљних и животињских врста;

- Ажурирање базе података о регистрованим откупним станицама за сакупљање заштићених дивљих врста, као и података о плантажама и фармама у оквиру Информационог система Завода.

2.2.4. ИЗРАДА ЦРВЕНИХ ЛИСТА И КЊИГА

У складу са чл. 36. став 4. и 5. Закона о заштити природе, строго заштићене и заштићене дивље врсте одређују се на основу националних и међународних црвених листа или црвених књига, потврђених међународних уговора, стручних налаза и/или научних сазнања. Црвене листе и црвене књиге угрожених дивљих врста са локалитетима на којима се налазе, бројношћу популација и степеном угрожености, утврђује Министарство, на предлог завода. С тим у вези, Завод у сарадњи са осталим стручним и научним институцијама предлаже црвене листе.

Акценат у 2019. години ће се наставити са израдом црвених листа и црвених књига у оквиру треће фазе пројекта „Израда црвене књиге флоре, фауне и гљива у Републици Србији“ која ће се односити на „Прибављање података и других услуга у циљу наставка израде црвених листа појединачних група организама флоре, фауне и гљива у Републици Србији“ и која се такође финансира из буџета Републике Србије. У том смислу, Завод ће, ради прибављања потребних података, на одговарајући, законом прописан начин ангажовати стручне и научне институције са задатком анализе, измена и допуна спискова врста и евалуације таксона за потребе израде црвених листа појединачних група организама флоре, фауне и гљива (алге, гљиве и лишајеви, флора: маховине и васкуларне биљке; фауна: бескичмењаци - инсекти, ракови, шкољке, пужеви итд., кичмењаци - рибе и сисари) у Републици Србији, унапређења базе података о дистрибуцији потенцијално угрожених врста Србије и апликације за процену угрожености врста у Србији. Трећа фаза ће бити базирана на резултатима друге фазе пројекта која је започета у 2018. години и траје до краја септембра 2019. године, а коју реализује Конзорцијум кога чине Биолошки факултет (као носилац посла), Шумарски факултет, Институт за биолошка истраживања „Синиша Станковић“ и Институт за мултидисциплинарна истраживања Универзитета у Београду, Природњачки музеј у Београду, Природно математички факултет Универзитета у Новом Саду, Природно математички факултет Универзитета у Нишу и Природно математички факултет Универзитета у Крагујевцу. Током 2019. године ће бити израђена и Прелиминарна Црвена листа флоре, фауне и гљива у Републици Србији а наставиће се и на прикупљању података за израду Црвених књига појединачних група организама, чија израда је предвиђена током наредних година. Завод ће, као и до сада, вршити контролу рада и извештавања треће фазе пројекта.

2.3. ЗАШТИТА ГЕОДИВЕРЗИТЕТА И ГЕОНАСЛЕЂА

Као наставак досадашњег рада у оквиру репрезентативних геопроејеката биће интензивнирана сарадња са:

- Археолошким институтом „Виминацијум“ на унапређењу „Мамут парка“ који се налази у оквиру археолошког налазишта Виминацијум;
- Природњачким музејом у Београду ради идентификације и заштите угрожених геолошких објеката, а и допуне листе *ex situ* објеката геонаслеђа;
- Управљачем - Акционарско друштво за природна лечилишта, туризам, угоститељство и производњу „Планинка“ из Куршумлије, на утврђивању потенцијала ширег подручја Ђаволје вароши и испуњења критеријума у складу са смерницама од стране UNESCO-а за процену вредности за чланство у Европску и Светску мрежу Геопаркова;

Презентација и промоција геонаслеђа:

- Иновирање изложбене поставке о геодиверзитету и геонаслеђу Србије, изложбени простор Завода за заштиту природе Србије.

Ревизија појединих листа Инвентара објеката геонаслеђа Србије (2005):

- Спелеолошки објекти;
- Објекти историјско-геолошког и стратиграфског наслеђа.

Време реализације – вишегодишњи пројекат

Пројектне теме из области геонаслеђа:

- **Водопади и слапови западне Србије – стање и могућности заштите.** Пројектном темом планирано је да се обухвати подручје од Подрињско-ваљевских планина на северу, до Прибојско-пријепољског краја на југу. Започеће се са једним теренским изласком у 2019. години, а време реализације је две и по године.

Наставак раније покренутих пројектних тема:

- **СРП Кањон Јерме.** Пројекат: Мултидисциплинарна спелеолошка истраживања, II фаза (година). Теренски изласци а у периоду август – новембар и организација образовне радионице. У 2019. години планира се реализација I фазе – Евидентирање спелеолошких објеката.
- Наставак пројектне теме **Бањска подручја Републике Србије** – пејзажни и геолошки аспект;
- Идентификовање објеката геонаслеђа у ПП "Голија"/идентификације нових (потенцијалних) објеката геонаслеђа, њихово вредновање, а потом и евидентирање и стварање инвентара објеката геонаслеђа самог парка природе "Голија".

Израда стручних и промотивних материјала:

- Постер хидролошког наслеђа Србије. Време реализације 2019. година
- Књига из едиције Природа Хиландара – Гео- карактеристике подручја Хиландара. Време реализације 2019./ 2020. година
- Књига- Туристичке пећине Србије (ТПС), аутор Милорад Кличковић
Стручна публикација са приказима и анализама стања и функционисања ТПС и перспективама даљег развоја. Време реализације 2020. година

2.4. УЧЕШЋЕ У ИЗРАДИ И РЕАЛИЗАЦИЈИ СТРАТЕШКИХ ДОКУМЕНАТА ИЗ ОБЛАСТИ ЗАШТИТЕ ПРИРОДЕ

Завод учествује у раду Министарства заштите животне средине у изради докумената која су започета претходних година, као што су:

- Активности у поступку придруживања Европској унији (Преговарачка група 27, Животна средина и климатске промене);

- Активности дефинисане Акционим планом Националне стратегије одрживог развоја.

Завод такође учествује у верификацији секторских стратегија развоја, мастер планова, законске и подзаконске регулативе, као и на континуираном остварењу циљева Конвенције о биолошкој разноврсности, Конвенције о очувању европске дивље флоре и фауне и природних станишта, Конвенције о очувању миграторних врста дивљих животиња, Оквирне конвенције о заштити и одрживом развоју Карпата, Конвенције о мочварама које су од међународног значаја, нарочито као станишта птица мочварица, Конвенције о међународном промету угрожених врста дивље фауне и флоре итд.

Осим наведеног, сарадници Завода учествују у раду:

- Радне групе Министарства заштите животне средине за успостављање Геопаркова у Републици Србији;
- Радне групе – стратешка област за очување геодиверзитета;
- Радне групе Министарства рударства и енергетике за утврђивање и оверу резерви подземних вода на територији Републике Србије;
- Радне групе за заштиту природних ресурса Одбора за координацију инспекцијског надзора Координационе комисије Владе Републике Србије;
- Радна група Министарства заштите животне средине за израду Уредбе о оцени прихватљивости;
- Радне групе Завода за заштиту природе Србије за формирање контингената дивљих биљних, животињских врста и гљива за 2019. годину;
- Посебне радне групе Града Ниша из области која обрађује чиниоце животне средине – помоћ при изради Програма заштите животне средине Града Ниша са акционим планом 2017-2027. године;
- Међуресорне радне групе Министарства трговине, туризма и телекомуникација за реализацију пројекта успостављања и развоја ски центра Голија;
- Радне групе за израду Акционог плана за унапређење административних капацитета у области животне средине;
- Радне групе Министарства пољопривреде и заштите животне средине за израду Предлога правилника о трошковнику збрињавања одузетих примерака строго заштићених, заштићених и алохтоних дивљих врста;
- Радне групе Министарства пољопривреде и заштите животне средине за израду Предлога правилника о прекограничном промету и трговини дивљим врстама;
- Радне групе за израду Предлога правилника о граничним прелазима на којима се може обављати увоз, извоз, унос, износ и транзит строго заштићених и заштићених дивљих врста, њихових делова и деривата, као и услове у погледу њихове опремљености и оспособљености за обављање тих послова;
- Радне групе Министарства шумарства и водопривреде – Управе за шуме за измене и допуне Закона о ловству и дивљачи;
- Међусекторске радне групе Министарства рударства и енергетике задужену да прати реализацију пројекта израде Катастра малих хидроелектрана;
- Радне групе Министарства заштите животне средине за имплементацију Европске конвенције о пределу;
- Радне групе за израду Стратегије заштите природе;

- Радне групе поводом израде Стратегије борбе против климатских промена са Акционим планом;
- Радне групе за стратегију развоја туризма града Ниша;
- Радне групе за израду измена и допуна Уредбе о стављању под контролу коришћења и промета дивље флоре и фауне;
- Радног тима Министарства заштите животне средине за номинацију НП „Ђердап“ у Европску и Светску мрежу Геопаркова уз UNESCO подршку;
- Националног савета за климатске промене Владе Републике Србије;
- Савета Резервата биосфере „Голија – Студеница“, Министарства заштите животне средине;
- Стручног одбора Ловачке коморе Србије;
- Комисије Министарства заштите животне средине за спровођење поступка решавања по захтевима за накнаду штете проузроковане од стране строго заштићених и заштићених дивљих врста животиња;
- Комисије Министарства заштите животне средине за спровођење Конкурса за издавање дозвола за сакупљање дивље флоре, фауне и гљива у комерцијалне сврхе у 2018. години;
- Комисије Завода за предлагање решавања поднетих захтева за израду техничке документације односно изградњу малих хидроелектрана (МХЕ);
- Комисије за заштиту геонаслеђа при Српском геолошком друштву;
- Европске асоцијације за конзервацију геолошког наслеђа (ProGEO);
- IUCN комисије за заштићена природна добра (IUCN WCPA World Commission on Protected Areas);
- Преговарачке групе за Поглавље 27 (у оквиру њега Environmental Approximation Strategy-EAS2; ENVAP3) у радним групама, које се тичу Директиви о стаништима, Директиви о птицама, Оквирној директиви о водама, Директиви о заштити подземних вода од загађења и погоршања квалитета, Директиви о стандардима квалитета животне средине у области политике вода и Нитратној директиви.

2.5. САРАДЊА СА СТРУЧНИМ И НАУЧНИМ ИНСТИТУЦИЈАМА У ЗЕМЉИ

Међу институцијама са којима је планиран наставак и унапређење сарадње налазе се: Републички геодетски завод, Биолошки факултет, Шумарски факултет, Географски факултет, Рударско-геолошки факултет, Институт за биолошка истраживања „Синиша Станковић“ и Институт за мултидисциплинарна истраживања Универзитета у Београду, Географски институт „Јован Цвијић“ САНУ, Институт за лековито биље „Јосиф Панчић“, Природњачки музеј у Београду, Природно-математички факултет Универзитета у Новом Саду, Природно-математички факултет Универзитета у Нишу, Природно-математички факултет Универзитета у Крагујевцу, Природно-математички факултет из Приштине са привременим седиштем у Косовској Митровици, Јавно водопривредно предузеће „Србијаводе“ – Београд и друге институције.

Сарадња са научним и стручним институцијама огледа се и у учешћу и организацији научних и стручних скупова, семинара, панел дискусија, округлих

столова и конференција у циљу представљања резултата рада Завода на заштити природе и размене искустава са ширим кругом научне и стручне јавности.

2.6. МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА

Планиран је наставак и даљи развој сарадње са релевантним организацијама у области заштите природе и стручним институцијама у региону и шире, као и реализација и учествовање у међународним пројектима.

СВЕТСКА УНИЈА ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ (IUCN):

- унапређење међународне сарадње и усклађивање са стратегијом и најновијим европским програмом IUCN,
- одржавање редовне активности мреже чланова,
- развој потенцијалних пројеката,
- сарадња путем чланства у Светској комисији за заштићена подручја (WCPA),
- активности у оквиру експертске групе за прекограничну сарадњу (Transboundary Conservation Specialist Group),
- даље учешће и рад у оквиру Пројекта „Ка јачању планирања у заштити природе у југоисточној Европи“ (Toward Strengthened Conservation Planning in SEE),
- сарадња на припреми и промоцији националних црвених листа.

СВЕТСКИ ФОНД ЗА ПРИРОДУ (WWF):

- наставак сарадње,
- учешће на стручним састанцима, семинарима и радионицама.

CITES:

- наставак сарадње, учешће на састанцима, семинарима и радионицама.

UNDP:

- наставак сарадње, учешће на састанцима, семинарима и радионицама.

ЕУРОПАРК ФЕДЕРАЦИЈА (EUROPARC FEDERATION):

- континуирана комуникација са координаторима из седишта EUROPARC Федерације,
- учешће на стручним састанцима, семинарима, курсевима и радионицама код нас и у иностранству.

ЕВРОПСКА АСОЦИЈАЦИЈА ЗА КОНЗЕРВАЦИЈУ ГЕОЛОШКОГ НАСЛЕЂА (PROGEO):

- активности на очувању и промоцији геолошког наслеђа,
- учешће сарадника на тематским скуповима о геодиверзитету или геонаслеђу,
- присуство представника Србије на Симпозијуму PROGEO.

ENCA (European Network of Nature Conservation Agencies):

- наставак сарадње са европском мрежом организација за заштиту природе,
- учешће на скуповима планираним за 2019. годину.

РАМСАРСКА КОНВЕНЦИЈА:

- биомониторинг постојећег стања одабраних влажних подручја у Србији ради анализе и одабира нових рамсарских подручја за номинацију,
- промоција влажних станишта и неопходности њиховог очувања кроз семинаре и радионице,
- кооргинација Дана влажних станишта 2. фебруара.

ЕВРОПСКА КОНВЕНЦИЈА О ПРЕДЕЛУ (EUROPEAN LANDSCAPE CONVENTION):

- наставак примене Европске конвенције о пределу,
- учешће на стручним састанцима, семинарима и радионицама.

УНЕСКО СВЕТСКА МРЕЖА ГЕОПАРКОВА (UNESCO GLOBAL GEOPARKS NETWORK):

- идентификација подручја која испуњавају услове за прикључење Европској мрежи геопаркова.

„Отворен регионални фонд за југоисточну Европу“

Координисан од стране ГИЗ-а у оквиру два подпројекта, где се очекује учествовање Завода на више нивоа сарадње.

- „Отворен регионални фонд за југоисточну Европу - Биолошка разноврсност (BIMR 2)“;
- “Отворен регионални фонд за југоисточну Европу – Екосистемске услуге (ORF)“.

ЕНВАП 3

Наставља се учешће Завода у припреми преговарачких позиција у оквиру *Преговарачке групе 27 – животна средина и климатске промене* по одређеним директивама.

PROWILDLIFE

Сарадња са организацијом из Немачке одвија се у области спречавања илегалне трговине животињама на територији Европе. За наредну годину као приоритет биће разматран проблем трговине дивљим врстама птица из земаља у развоју преко Србије ка ЕУ.

GREENBELT

Наставак и јачање прекограничне сарадње у оквиру пројекта Европски зелени појас (European Green Belt), у циљу унапређења иницијативе, успостављања Европског зеленог појаса као еколошке мреже и природне баштине, извора дугорочног финансирања и лобирања за фондове, ефикасног координисања, побољшања комуникације и подизања нивоа јавне свести.

2.6.1. НОМИНАЦИЈА МЕЂУНАРОДНО ЗНАЧАЈНИХ ПРИРОДНИХ ДОБАРА

УНЕСКО (UNESCO):

- Промоција УНЕСКО програма „Човек и Биосфера МАВ“ (Man and Biosphere) и концепта резервата биосфере и активно учешће у раду Поткомитета за МАВ и климатске промене;

- Развој сарадње са Републичким заводом за заштиту културно-историјског и природног наслеђа Републике Српске у циљу успостављања прекограничног Резервата биосфере „Тара - Дрина“;
- Унапређење концепта и режима заштите Резервата биосфере „Голија-Студеница“, кроз примере добре праксе путем обука за управљаче/сараднике Завода;
- Сарадња са Министарством заштите животне средине, НП „Ђердап“, локалним самоуправама Голубац, Мајданпек, Кладово и Неготин и другим управљачима на успостављању Геопарка Ђердап и упис на листу УНЕСКО Светске мреже геопаркова.
- Номинација делова НП „Фрушка гора“, НП „Тара“ и НП „Копаоник“ за проширење добра UNESCO светске баштине „Древне и нетакнуте букове шуме Карпата и осталих делова Европе“, серијског и прекограничног добра светске природне баштине које се тренутно простире у 12 европских држава.

2.6.2. РЕГИОНАЛНО ПОВЕЗИВАЊЕ СА СТРУЧНИМ ИНСТИТУЦИЈАМА

Повезивање се првенствено односи на заводе за заштиту природе и потписивање Меморандума о разумевању са институцијама у региону југоисточне Европе које су активне у заштити природе. То се, пре свега, односи на институције за заштиту природе из Републике Српске, Хрватске и Словеније.

2.7. ИНФОРМИСАЊЕ ЈАВНОСТИ

2.7.1. ОДНОСИ СА ЈАВНОШЋУ

Послови везани за област односа са јавношћу у 2019. години биће ускалађени и компелнтарни са пословима из основне делатности Завода и реализовани кроз низ промотивних манифестација, и активности усмерених на остваривање сарадње са медијима и невладиним сектором, као и комуникације са заинтересованим јавностима и информисање путем медија

Развој еколошке мреже и припреме за укључивање у мрежу Натура 2000, као део учећча Завода у Преговарачком поглављу 27 за улазак у ЕУ, биће и даље један од примарних задатака у овој делатности Завода., као и повећање територије и броја заштићених подручја, реализацији активности на очувању и унапређењу био и гео диверзитета и услова за деловање, изградњу и развој у заштићеним подручјима.

2.7.2. ПРОМОТИВНЕ МАНИФЕСТАЦИЈЕ

Завод ће, реализовати низ манифестација и акција којима се промовишу вредности природне баштине Србије, и неопходност очувања природних ресурса.

2.7.2.1. Обележавање еко-датума

Самостално или у сарадњи са другим организацијама и институцијама, Завод ће обележити најзначајније еколошке датуме: 2. фебруар - Дан влажних подручја, 21. март - Дан шума, 22. март - Дан вода, 11. април - Дан заштите природе, 22. април - Дан планете земље, 30. април - Дан Завода за заштиту природе Србије, 22. мај - Дан биодиверзитета, 24. мај - Европски дан паркова, 5. јун - Дан заштите животне средине, 29. јун - Дан Дунава и 4. октобар - Дан заштите животиња.

2.7.2.2. Друге промотивне манифестације

- Сајамске, фестивалске и друге манифестације које Завод подржава са становишта процене њиховог доприноса промоцији заштите природе, као што су „Greenfest“, „Супернатурал фестивал“, „Нишвил“, „Ноћ музеја“, „Сајам науке“ и др.;
- Промоција црвених књига (Црвена књига фауне III: Птице и Црвена књига фауне IV: Правокрилци) и монографија Завода (Природа Хиландара, Птице Пирота, Биљке Хиландара), промоција природњачких филмова у оквиру ширих акција у заштити природе међународног карактера и др;
- Годишњи скуп запослених у националним парковима и институцијама за заштиту природе „Парковијада 2019“, у организацији НП „Фрушка Гора“;
- Тематске изложбе о природи, биодиверзитету и геодиверзитету;
- Међународни сајам екологије „Есо Fair“ и Међународни сајам књига у Београду.

2.7.2.3. Промоција природних добара

Завод ће обавештавати и остварити комуникацију и сарадњу са заинтересованом јавношћу у оквиру поступка израде студије заштите, као и у оквиру јавних расправа о предлогу акта о заштити, односно представљати заштићена подручја, као и резултате пројеката који се воде на заштиту биодиверзитета, геодиверзитета и предеоног диверзитета.

Природна добра биће промовисана јавности путем средстава медија, организацијом противно-образовних кампања и акција.

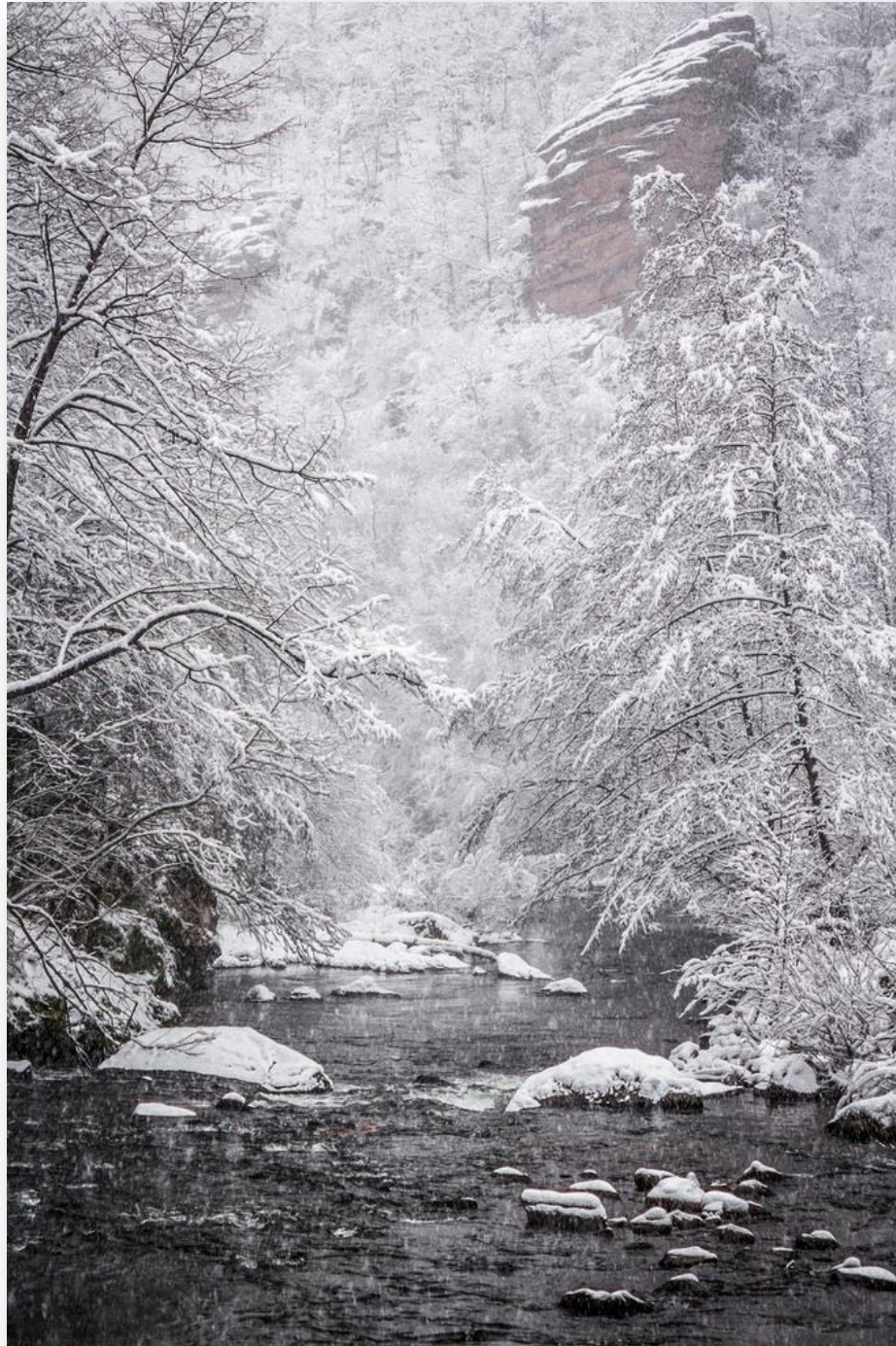
У циљу промоције заштићеног подручја као Резерват биосфере (UNESCO MaB) у сарадњи са општинама, Канцеларијама за младе и управљачем биће реализован квиз о Парку природе „Голија“ за ученике из општина на територији општина које се простиру на подручју Парка.

2.7.2.4. Медији

Завод ће у наредном једногодишњем периоду информисати јавност о свом раду, активностима и резултатима у области заштите природе, сходно својој законској обавези, али и у циљу развијања јавне свести о потреби и смислу заштите природне баштине. У вези са тим, даље ће се развијати мрежа медија са којима Завод сарађује. Информисање јавности ће се одвијати путем непосредног контакта са новинарима, и извештавањем медија писменим путем - саопштењима, писаним изјавама, разним обавештењима, учешћем у емисијама, снимањем тематских емисија и сл.

2.7.2.5. Интернет

Интернет презентација Завода биће садржајно развијана, сходно потребама корисника, и сложености и значаја информација које се пласирају. Рад на интернет презентацији биће усмерен на прераду и редицајн одређених рубрика, нове садржаје, и развијање комуникације у оквиру друштвених мрежа.

2.8. ОБРАЗОВНО- ИЗДАВАЧКА ДЕЛАТНОСТ

Образовно-издавачка делатност Завода у 2019 години биће у функцији ширења свести јавности за заштиту природе и развијања знања, навика и вештина за заштиту природе, и учешће јавности у заштити и одрживом развоју и управљању заштићеним подручјима и природним ресурсима.

Образовно-издавачком делатношћу биће обухваћене циљне групе: управљачи заштићеним подручјима, доносиоци одлука у локалним самоуправама, стручњаци, становништво локалних заједница у заштићеним подручјима, организације цивилног сектора, привредни сектор, туристичке организације, наставници, ученици, студенти, медији и др.

2.8.1. ОБРАЗОВНИ ПРОГРАМИ

Образовни програми биће реализовани у сарадњи са образовним, научним и стручним институцијама и организацијама и у организационим формама које одговарају садржају образовања и карактеристикама и интересовањима учесника програма, као што су: обуке, семинари, радионице, симпозијуми, конференције, презентације, предавања, трибине, округли столови, студијске посете, појединачна предавања и презентације и др.

2.8.1.1. Програми за управљаче заштићених подручја и стручну јавност

Стручна подршка управљачима у области: спровођења мера заштите и управљања стаништима и врстама, програма промоције и интерпретације заштићеног подручја, развоја Екоошке мреже и мреже Натура 2000 и учешћа јавности у управљању заштићеним подручјем.

Рализација IV годишњег скупа организација и институција за заштиту природе „Партнерством ка заштити природе“.

2.8.1.2. Програми за представнике општина и локално становништво

У складу са процедуром проглашења заштићених подручја, Завод ће о поступку израде студије заштите едуковати локално становништво, власнике и кориснике подручја кроз јавне расправе, тематске скупове.

2.8.1.3. Програми намењени сектору туризма

Образовни програми везани за теме као што су заштићена подручја као туристичке дестинације, природне реткости и јединствености у нашој земљи као основ за прављење еко туристичке понуде.

2.8.1.4. Програми за наставнике, предшколце, ученике и студенте

У оквиру сарадње са школским установама, планирају се четири програма која би представљала допуну школског курикулума, као и усавршавања наставног особља:

- **Програми за наставнике**

У оквиру сарадње са школским установама планирају се програми који представљају допуну школског курикулума и перманентног усавршавања наставног особља кроз

радионице и предавања за стручно усавршавање наставника у циљу реализације градива о природи наше земље кроз наставне и ванаставне активности засноване на принципима интерактивне наставе. Програми се реализују у сардњи са Регионалним центрима за усавршавање наставника.

▪ **Програми за децу предшколског узраста**

Реализација еко образовних играоница за децу предшколског узраста: „Еко скакалица“, „Пронађи моје станиште“, Игра меморије и слагалица са сликама заштићених врста, Обилазак сталне изложбене поставке Завода „Заштита природе у Србији“ и подршка програму у природи „Мали фармер“, како би деца на забаван начин упознала свет природе. Еко играонице реализују се у вртићима и у природи.

▪ **Програми за ученике**

Наставак редовних програма за ученике, као што су обилазак изложбене поставке Завода, еколошке радионице у школи и природи и реализација програма и реализација програма о змијама и стршљенима „Знањем против страха“.

▪ **Програми за студенте**

Обухватају тематска предавања, презентације, радионице, трибине, еко форуме, као и учешће стручних сарадника Завода у еко камповима и студијским посетама заштићеним подручјима које организују факултети.

2.8.1.5. Сарадња са научним и стручним институцијама

Учешће у и организација научних и стручних скупова, семинара, панел дискусија, округлих столова и конференција у циљу представљања резултата рада Завода на заштити природе и размене искустава са ширим кругом научне и стручне јавности. Завод ће бити суорганизатор међународних научних скупова: 15. Конференције „Животна средина ка Европи“ у сарадњи са Амбасадорима животне средине и 13. Симпозијума о флори Југоисточне Србије у сарадњи са Природно-математичким факултетом Универзитета у Нишу.

2.8.1.6. Програми обуке за правилно сакупљање врста под контролом промета

Обука лица која се у комерцијалне сврхе баве сакупљањем дивљих врста о правилном сакупљању и поштовању прописа и Уредбе о промету дивљих биљних и животињских врста и обука запослених у организацијама задуженим за зоохигијену за правилно сакупљање и враћање у природу неотровних врста змија.

2.8.1.7. Програми за НВО и удружења

Организација и учешће у тематским скуповима у циљу партнерског деловања у реализацији акција заштите природе државних институција и невладиног сектора.

2.8.1.8. Интерни програми професионалног усавршавања запослених

Перманентно усавршавање кадрова кроз различите облике образовања (курсеви, семинари, обуке, студијске посете,...), праћење и учешће у раду стручних скупова и конференција. Реализација интерног програма усавршавања у јавним презентацијама и наступима.

2.8.2. ИЗДАВАШТВО

Реализација научно-стручних и образовних издања и стручно-популарног материјала у складу са активностима стручних послова заштите природе, едукације и промоције.

2.8.2.1. Нова издања за штампу (часописи, монографије, постери, лифлети и сл.)

- Стручни часопис „Заштита природе“ (број 69, две свеске);
- Фотомонографија „Природа Хиландара“ (штампа);
- Птице Пирота (штампа);
- Монографија „Сиви соко“ (штампа);
- Монографија „Геонаслеђе Хиландара“ (припрема за штампу);
- Монографија „Птице Хиландара“ (припрема за штампу);
- Монографија „Биљке Хиландара“ (штампа);
- Инвазивне врсте у флори Србије (завршетак текста, прилога и пропратног материјала);
- Водич за плантажно гајење лековитих биљних врста (завршетак текста, прилога и пропратног материјала);
- Приручник о дрвенастим врстама Србије (штампа);
- Монографија Парк природе и Резерват биосфере „Голија“ (двојезична монографија, писање текстова);
- Књига апстракта 13. Симпозијума о флори југоисточне Србије (штампа);
- Приручник о флори Парка природе „Стара планина“ (штампа);
- Лифлет: О заштићеним подручјима (штампа);
- Лифлет: О биодиверзитету (штампа);
- Лифлет: О геодиверзитету (штампа);
- Каталог издања Завода (штампа);
- Промотивни 3Д материјали (магнети, мајице, качкети, оловке, шоље и сл.);
- Новогодишњи пакет (свеска, роковник, честитка, блок, стони календар, зидни календар);
- Други пратећи промотивни материјали за годишње манифестације и промоције.

2.8.2.2. Репринти

- Постер „Рибе Србије“;
- Постер „Дрвеће Србије“;
- Карта заштићених подручја Србије;
- Материјали за кореспонденцију: меморандум, коверте свих величина, фасцикла Завода итд.

Обим реализације планираних послова издаваштва који подразумевају низ припремних активности (правна регулатива Завода, израда текстова и пропратног материјала), зависиће од материјалних могућности и ангажованости стручњака Завода на другим пословима и расположивих финансијских средстава.

2.8.3. ПОСЛОВИ ПРЕВОЂЕЊА И ИНКОРЕСПОНДЕНЦИЈЕ

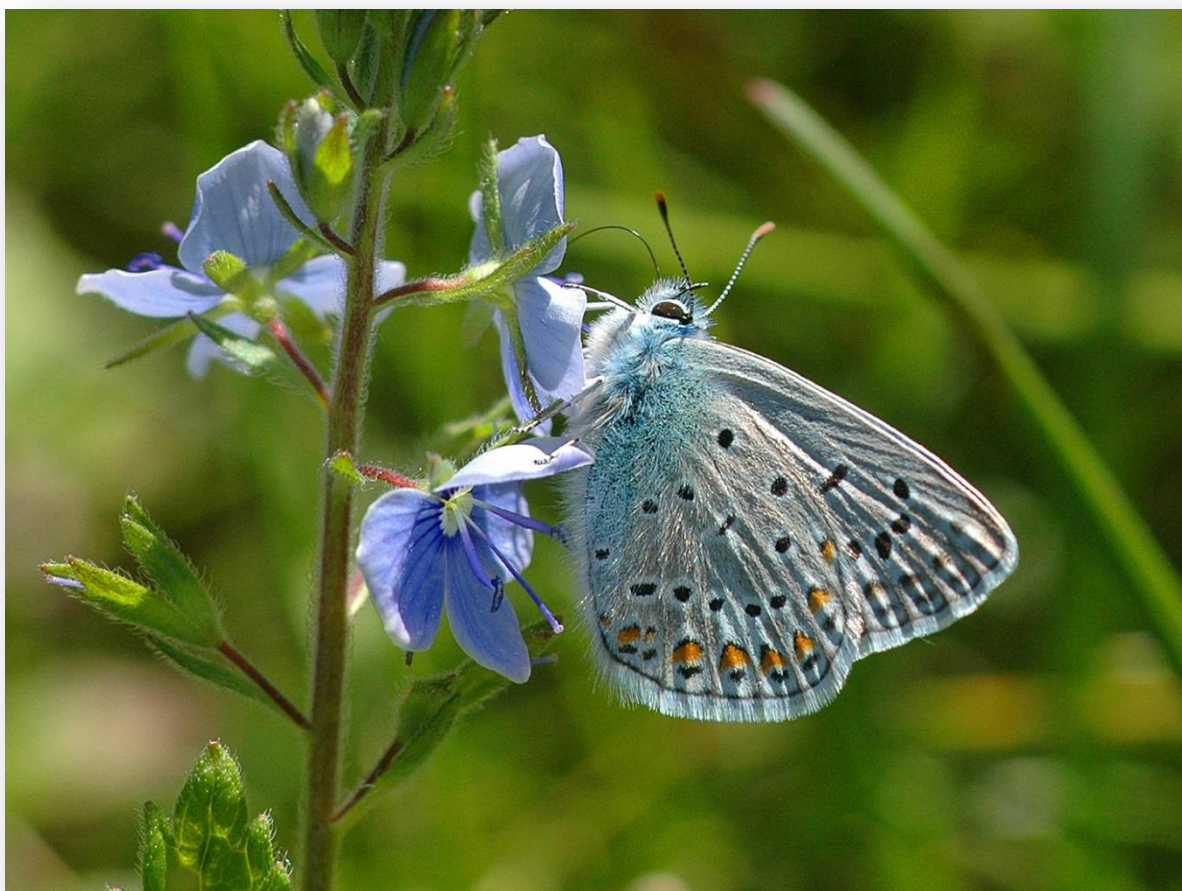
Превођење на енглески језик стручних текстова за потребе издавања стручног часописа „Заштита природе“, стручних и популарних текстова за интернет

презентацију и публикације Завода (монографије, постери и др). фотомонографије „Природа Хиландара“ и монографија Сиви соко, Биљке Хиландара, Геонаслеђа Хиландара и Птице Хиландара.

Учешће у кореспонденцији у вези припремања, извођења и извештавања у делатностима везаним за међународне иницијативе и пројекте.

2.8.4. ИЗЛОЖБЕНА ПОСТАВКА

Иновирање сталне изложбене поставке са елементима који ће допринети интерактивности и анимацији посетилаца.

3. ПРАТЕЋА ДЕЛАТНОСТ

3.1. Информациони систем

3.2. Правни, кадровски и општи послови

3.3. Финансијски послови

3.1. ИНФОРМАЦИОНИ СИСТЕМ

Планиран је наставак одржавања информационог система Завода, као и увођење нових модула и подпрограма према потребама рада Завода и запослених. У првом плану је прилагођавање урађених модула информационог система потребама запослених и обука корисника у Београду и Нишу, као и праћење рада у апликацијама информационог система, као и дорада база података информационог система за потребе увоза података добијених од других институција

Планирано је и редовно одржавање свих рачунара и сервера на обе локације, набавка новог пројектора за потребе канцеларије у Нишу, неопходне рачунарске опреме (графичке радне станице, лаптопови, штампачи, ултрабрзи скенери, преносни хард дискови, тастатуре, мишеви и слично).

Предвиђено је повећање брзине протока између локација Београд-Ниш због потреба централизације информационог система и брже размене података, као и брже репликације база на обе локације. Такође, неопходно је повећање брзине интернет приступа централне локације Завода у Београду, а ради размене података за потребе пројекта Натура 2000.

Модули којима се предвиђа побољшање рада информационог система су:

- Модул за аутоматско прављење збирних карата заштићених природних добара
- Модул за бржу репликацију база података између локација Завода (Београд- Ниш) и репликацију базе Натура 2000 између локација Завода (Београд- Ниш);
- Модул за комплетно електронско пословање завода - скенирање улазних докумената
- Модул за размену података добије кроз интернет презентацију која служи за унос података о типовима станишта и појединачних група организама флоре и фауне за потребе успостављања еколошке мреже Европске уније Натура 2000 у Републици Србији

Остале планиране активности:

- Учешће у изради интернет презентације која служи за унос података о типовима станишта и појединачних група организама флоре и фауне за потребе успостављања еколошке мреже Европске уније Натура 2000 у Републици Србији
- Наставак векторизације и дигитализације зона заштите заштићених природних добара, старих студија и елабората;

- Активна и пасивна заштита документације Завода, као и редовно прављење резервних копија база података („backup“ база података);
- Преправка и дорада програма и табела у књиговодству, а по изменама законских аката;
- Оптимизација штампе
- Обука запослених за коришћење модула;
- Израда упутстава за коришћење модула информационог система
- Повећање свести запослених о безбедном коришћењу рачунара, локалне рачунарске мреже и интернета.
- Техничка подршка скуповима на којима Завод учествује

Планирано је повећање обима посла у вези са GIS-ом, односно даље усклађивање и одржавање заводске инфраструктуре просторних података у смислу испуњавања обавеза и извештавања у складу са EU INSPIRE Директивом и NIGP (Националном инфраструктуром геопросторних података). Завод има обавезу да одржава следеће просторне слојеве: заштићена подручја, еколошка мрежа, распрострањеност врста и станишних типова. Такође, планирано је активно учествовање у новим IPA пројектима Европске уније за 2019. годину и прилагођавање података добијених кроз те пројекте информационом систему Завода.

3.2. ПРАВНИ, ОПШТИ И КАДРОВСКИ ПОСЛОВИ

У складу са Законом о заштити природе („Службени гласник РС“, бр. 36/2009, 88/2010, 91/2010 и 14/2016), другим прописима и општим актима Завода за заштиту природе Србије (у даљем тексту: Завод), а имајући у виду овлашћења Завода као стручне организације за заштиту природе, правни, кадровски и општи послови односе се на:

- консултације и стручну сарадњу са надлежним министарством и органима локалне самоуправе при изради предлога аката о заштити подручја, а у одређеним случајевима и сама израда предлога аката о заштити подручја;
- израду предлога аката о престанку заштите подручја;
- израду предлога за претходну заштиту подручја;
- вођење Централног регистра заштићених природних добара;
- пружању стручне помоћи управљачима заштићених подручја, органима локалне самоуправе, удружењима грађана, групама грађана и појединцима на заштити природе и природних добара;
- учествовање у спровођењу ратификованих међународних уговора у вези заштите природе и животне средине;
- разматрање предлога и израду мишљења (заједно са руководством Завода и стручним сарадницима) у вези нових законских, подзаконских или стратешких правних аката и докумената, која директно или индиректно регулишу и уређују област заштите природе и животне средине, као и других области (привреда, саобраћај, туризам, пољопривреда, шумарство, водопривреда, енергетика, рударство, планирање и изградња и др.);
- учествовање у изради решења о условима заштите природе, и разних мишљења, као и у жалбеном поступку (води се евиденција поступака по

жалбама подносица затева), у складу са Законом о заштити природе, Законом о општем управном поступку и другим позитивним прописима;

- тумачење Закона о заштити природе и других прописа и општих аката;
- израду уговора и преглед уговора достављених од друге стране, о пословној сарадњи Завода са другим државним органима и установама, научним, стручним или невладиним организацијама у земљи и иностранству, као и уговора о ауторском, волонтерском и другом ангажовању спољних сарадника Завода;
- учествовање у радним групама за израду законских, стратешких и подзаконских прописа из области заштите природе и животне средине;
- друге послове, повезане са основном делатношћу Завода.

Правни, кадровски и општи послови у 2019. години ће такође укључивати и:

- по указаној потреби, доношење и измена постојећих општих аката Завода које доносе Директор или Управни одбор Завода (Правилник о раду, Правилник о унутрашњој организацији и систематизацији радних места и у складу са тим - измена (анекси) уговора о раду, измену и допуну Акта о процени ризика, измену Правилника о ближем уређењу поступка јавне набавке, измену Правилника о безбедности и здрављу на раду, Правилник о безбедности ИКТ система, Правилник о издавачкој делатности, измену Листе категорија регистратурског материјала са роковима чувања, и друга општа акта);
- припрему материјала и организација седница управног и надзорног одбора, као и израда записника са ових седница;
- поступање по захтевима за информације од јавног значаја;
- заступање Завода у судским поступцима (радноправни поступци);
- спровођење поступака јавних набавки и одређених набавки на које се не примењује закон о јавним набавкама, као и други послови из ове области (израда плана набавки, вођење евиденција о јавним набавкама, достављање извештаја и других докумената надлежним органима...);
- рад на укњижби објекта седишта Завода у Новом Београду, а по добијању употребне дозволе;
- друге послове (кадровски послови, послови безбедности и здравља на раду, уношење података и вођење више евиденција о запосленима Завода, уношење законских и подзаконских прописа у Информациони систем Завода, канцеларијско и архивско пословање, превоз запослених на терене, састанке и др., потраживање накнаде штете по основу осигурања, дактилографски послови, курирски послови, послови противпожарне заштите, послови кафе кухиње и др.).

3.3. ФИНАНСИЈСКИ ПОСЛОВИ

У 2019. години обављаће се следеће пословне активности из делокруга рада Одељења за финансијско-материјалне послове:

- по захтеву Министарства финансија Завод израђује Инструкцију за предлог приоритетних области финансирања за средњорочни плански период (2019-2021.), који представља основ за израду нацрта финансијског плана и доставља ресорном министарству на даљу надлежну употребу;

- Усвајањем Закона о буџету Републике Србије („Службени гласник РС“, бр. 95/18 од 08. децембра 2018. године) за текућу 2019. буџетску годину, Завод доставља предлог Програма о распореду и коришћењу средстава субвенција јавним нефинансијским предузећима и организацијама, са дефинисањем наменски опредељених средстава из усвојеног буџета;
- израда Финансијског плана Завода за 2019. годину, контрола спровођења финансијског плана и плана јавних набавки, као и праћење актуелних прописа из области финансијско-материјалног пословања и рачуноводства;
- планирање и праћење реализације одобрених апропријација у складу са Упутством за припрему буџета за 2019. годину, као и инструкцијама и смерницама из Фискалне стратегије за планску и наредне две године;
- дефинисане активности, овлашћења и надлежности у поступку финансијског планирања, као и рокова за обављање појединих активности процеса планирања.
- праћење реализације уговорних обавеза по спроведеним поступцима јавне набавке и вођење евиденције набавки на које се не примењује Закон о јавним набавкама;
- финансијско праћење дефинисаних пројеката и реализација пројектних активности у сарадњи са организацијама из области заштите природе;
- извештавање Министарства финансија о стању доспелих а неизмирених обавеза (доцњи) за сваки квартал планске буџетске године;
- у складу са одредбама Закона о буџетском систему, Министарству финансија - Централној јединици за хармонизацију, у пописаном року достављају се годишњи извештаји о адекватности и функционисању система финансијског управљања и контроле;
- сходно усвојеном програму о коришћењу средстава субвенција за текућу буџетску годину, Завод доставља захтев за дознаку финансијских средстава надлежном ресору на месечном нивоу, ради обављања редовног пословања;
- у циљу контроле наменске потрошње средстава субвенција, Завод се обавезује да месечно извештава Министарство заштите животне средине, у виду достављања Извештаја са спецификацијом утрошених средстава за претходни месец;
- достављање извештаја о евиденцији непокретности у јавној својини корисника, за претходну буџетску годину на прописаним обрасцима, Републичкој дирекцији за имовину;
- достављање годишњег извештаја о инвестицијама у основне фондове у складу са обавезом прописаном Законом о званичној статистици, Републичком заводу за статистику;
- Законом о изменама и допунама Закона о роковима измирења новчаних обавеза у комерцијалним трансакцијама („Сл.гл. РС“ бр. 113/17) од 01. марта 2018. године, уређена је обавеза регистровања фактура и других захтева за исплату у Централном регистру фактура – Управа за трезор, издатих од стране повериоца у комерцијалним трансакцијама, између субјеката јавног сектора – дужника и привредних субјеката – повериоца.
- достављање кварталних и годишњег Извештаја о учинку програма рада Завода по захтеву надлежног ресора;
- достављање кварталних и годишњег Извештаја о извршењу буџета надлежном ресору, у законом прописаном року;
- достављање М4 обрасца, пријава за утврђивање стажа осигурања запослених ПИО фонду;

- достављање прописаних података Министарству финансија за потребе ажурирања Регистра запослених, изабраних, именованих и ангажованих лица, у законом прописаном року;
- праћење Централизоване евиденције поступка обједињене процедуре за издавање локацијских услова посредством надлежног органа – Министарство грађевинарства или градске/општинске управе, као и контрола наплативости прописаних такси за издавање акта о условима заштите природе (Завод у наведеном поступку има статус имаоца јавних овлашћења).
- подношење појединачних пореских пријава Министарству финансија – Пореској управи, за све исплате прихода на које се обрачунава и плаћа порез по одбитку и доприноси за обавезно социјално осигурање;
- састављање дневних, месечних, периодичних и годишњих финансијских извештаја и достављање ресорном министарству на даљу надлежну употребу;
- достављање података о измиреним обавезама према добављачима Министарству финансија, у складу са Законом о роковима измирења новчаних обавеза у комерцијалним трансакцијама (РИНО);
- израда статистичко-евиденционих послова који се односе на пословно, финансијско и пројектно планирање и извештавање у Заводу;
- вођење евиденције добављача и купаца, као и контрола наплативости потраживања од дужника и измирења новчаних обавеза према повериоцима;
- послови везани за обрачун и исплату трошкова и накнада по путним налозима;
- састављање прописаних финансијских извештаја за Завршни обрачун;
- обрачун и исплата зарада, накнада зарада и других личних примања;
- други послови из делокруга рада организационе јединице.

Председник Управног одбора

Снежана Ристић

СТРАТЕГИЈЕ, ЗАКОНИ И ПОДЗАКОНСКИ АКТИ

Послови из делокруга рада, обавезују Завод на примену свеобухватне законске регулативе које се он доследно придржава. Наводи се само део исте, како следи:

Стратегије, закони и подзаконски акти

Одлука о утврђивању Националног програма заштите животне средине („Службени гласник РС“, бр. 12/2010);

Национална стратегија за укључивање Републике Србије у механизам чистог развоја Кјото протокола за секторе управљања отпадом, пољопривреде и шумарства („Службени гласник РС“, бр. 8/2010);

Национална стратегија одрживог развоја („Службени гласник РС“, бр. 57/2008);

Стратегија биолошке разноврсности Републике Србије за период од 2011. до 2018. године („Службени гласник РС“, бр. 13/2011);

Национална стратегија одрживог коришћења природних ресурса и добара („Службени гласник РС“, бр. 33/2012);

Национална стратегија за апроксимацију у области животне средине за Републику Србију („Службени гласник РС“, бр. 80/2011);

Стратегија развоја шумарства Републике Србије („Службени гласник РС“, бр. 59/2006);

Закон о заштити природе („Службени гласник РС“, бр. 36/2009, 88/2010 и 91/2010-исправка и 14/2016);

Закон о заштити животне средине („Службени гласник РС“, бр. 135/2004 и 36/2009 - чл. 102. Закона - 36/2009-115. - чл. 33. Закона - 72/2009-164 - Одлука УС РС IУз број 198/2009 - 43/2011-88 и 14/2016);

Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/2004 и 88/2010);

Закон о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/2004 и 36/2009);

Уредба о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину, („Службени гласник РС“, бр. 114/2008);

Правилник о садржини студије о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 69/2005);

Правилник о поступку јавног увида, презентацији и јавној расправи о студији о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 69/2005);

Правилник о садржини захтева о потреби процене утицаја и садржини захтева за одређивање обима и садржаја студије о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 69/2005);

Правилник о условима и критеријумима за израду анализе утицаја објеката и радова на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 49/2001);

Уредба о одређивању активности чије обављање утиче на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 109/2009 и 8/2010);

Закон о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине („Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 25/2015);

Закон о заштити од јонизујућих зрачења и о нуклеарној сигурности („Службени гласник РС“, бр. 36/2009 и 93/2012);

Закон о заштити од нејонизујућих зрачења („Службени гласник РС“, бр. 36/2009);

Закон о управљању отпадом („Службени гласник РС“, бр. 36/2009; 88/2010 (чл. 23-25) и 14/2016);

Закон о заштити од буке у животној средини („Службени гласник РС“, бр. 36/2009 и 88/2010 (чл. 13-14));

Закон о заштити ваздуха („Службени гласник РС“, бр. 36/2009 и 10/2013);

Закон о водама („Службени гласник РС“, бр. 30/2010, 93/2012 и 101/2016);

Закон о шумама („Службени гласник РС“, бр. 30/2010, 93/2012 и 89/2015);

Закон о пољопривредном земљишту („Службени гласник РС“, бр. 62/2006, 41/2009 и 112/2015);

Закон о Просторном плану Републике Србије од 2010. до 2020. године („Службени гласник РС“, бр. 88/2010);

Закон о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 72/2009, 81/2009-исправка, 64/2010-одлука Уставног суда, 24/2011, 121/2012, 42/2013-одлука Уставног суда, 50/2013-одлука Уставног суда, 98/2013-одлука Уставног суда, 132/2014 и 145/2014);

Закон о туризму („Службени гласник РС“, бр. 36/2009, 88/2010, 99/2011-др.закон, 93/2012 и 84/2015);

Закон о бањама („Службени гласник РС“, бр. 80/1992);

Правилник о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива („Службени гласник РС“, бр. 5/2010, 47/2011, 32/2016 и 98/2016);

Правилник о критеријумима за издвајање типова станишта, о типовима станишта, осетљивим, угроженим, ретким и за заштиту приоритетним типовима станишта и о мерама заштите за њихово очување („Службени гласник РС“, бр. 35/2010);

Правилник о прекограничном промету и трговини заштићеним врстама („Службени гласник РС“, бр. 99/2009 и 6/2014);

Правилник о условима које морају испуњавати прихватилишта за збрињавање заштићених дивљих животиња („Службени гласник РС“, бр. 15/2012);

Правилник о условима које треба да испуњава зоолошки врт, односно мини зоолошки врт и елементима за одређивање мини зоолошког врта („Службени гласник РС“, бр. 75/2010);

Уредба о стављању под контролу коришћења и промета дивље флоре и фауне („Службени гласник РС“, бр. 31/2005, 45/2005, 22/2007, 38/2008, 9/2010 и 69/2011);

Правилник о условима под којима се фосили, минерали и кристали могу дати правном лицу на заштиту и чување („Службени гласник РС“, бр. 79/2010);

Правилник о програму мониторинга ради праћења стања рибљег фонда у риболовним водама („Службени гласник РС“, бр. 71/2010);

Закон о националним парковима („Службени гласник РС“, бр. 84/2015);

Уредба о распореду и коришћењу средстава за субвенционисање заштићених природних добара од националног интереса у 2016. години („Службени гласник РС“, бр. 16/2016 и 19/2016);

Правилник о садржају и начину вођења регистра заштићених природних добара („Службени гласник РС“, бр. 81/2010);

Правилник о критеријумима вредновања и поступку категоризације заштићених подручја („Службени гласник РС“, бр. 97/2015);

Правилник о начину обележавања заштићених природних добара („Службени гласник РС“, бр. 30/92, 24/94 и 17/1996);

Правилник о условима које мора да испуњава управљач заштићеног подручја („Службени гласник РС“, бр. 85/2009);

Правилник о садржини и начину вођења стручног надзора („Службени гласник РС“, бр. 7/2010 и 22/2015);

Правилник о компензацијским мерама („Службени гласник РС“, бр. 20/2010);

Правилник о обрасцу службене легитимације чувара заштићеног подручја („Службени гласник РС“, бр. 117/2014 и 97/2015);

Правилник о изгледу знака заштите природе, поступку и условима за његово коришћење („Службени гласник РС“, бр. 87/2013);

Уредба о еколошкој мрежи („Службени гласник РС“, бр. 102/2010);

Уредба о режимима заштите („Службени гласник РС“, бр. 31/2012);

Закон о заштити и одрживом коришћењу рибљег фонда („Службени гласник РС“, бр. 128/2014);

Наредба о мерама за очување и заштиту рибљег фонда („Службени гласник РС“, бр. 56/2015);

Правилник о начину одређивања и висини накнаде штете нанете рибљем фонду („Службени гласник РС“, бр. 3/2016);

Правилник о начину, алатима и средствима којима се обавља привредни риболов, као и о начину, алатима, опреми и средствима којима се обавља рекреативни риболов („Службени гласник РС“, бр. 42/2016);

Правилник о начину обележавања рибарског подручја („Службени гласник РС“, бр. 16/2016);

Правилник о форми, садржају и обиму финалног извештаја о коришћењу рибарског подручја („Службени гласник РС“, бр. 70/2010);

Решење о установљавању рибарског подручја („Службени гласник РС“, бр. 90/2015);

Правилник о условима држања, начину обележавања и евидентирању дивљих животиња у заточеништву („Службени гласник РС“, бр. 86/2010);

Уредба о садржини и начину вођења информационог система заштите животне средине, методологији, структури, заједничким основама, категоријама и нивоима сакупљања података, као и о садржини информација о којима се редовно и обавезно обавештава јавност („Службени гласник РС“, бр. 112/2009);

Правилник о Националној листи индикатора заштите животне средине („Службени гласник РС“, бр. 37/2011).

Ратификовани међународни уговори чије одредбе се односе на уређивање области заштите природе

Закон о ратификацији Међународне конвенције за заштиту птица („Службени лист СФРЈ“, бр. 6/1973);

Уредба о ратификацији Конвенције о заштити од опасности тровања бензолом („Службени лист СФРЈ - Међународни уговори“, бр. 16/1976);

Закон о ратификацији Конвенције о спречавању и контроли професионалних ризика проузрокованих канцерогеним супстанцама и агенсима („Службени лист СФРЈ - Међународни уговори“, бр. 3/1977);

Уредба о ратификацији Конвенције о мочварима које су од међународног значаја, нарочито као станишта птица мочварица („Службени лист СФРЈ - Међународни уговори“, бр. 9/1977);

Уредба о ратификацији ревидираног текста међународне конвенције о заштити биља („Службени лист СФРЈ - Међународни уговори“, бр. 1/1985);

Закон о проглашењу Закона о ратификацији Конвенције о прекограничном загађивању ваздуха на великим удаљеностима („Службени лист СФРЈ“ - Међународни уговори, бр. 11/1986);

Закон о ратификацији Протокола уз Конвенцију о прекограничном загађивању ваздуха на велике даљине из 1979. године о дугорочном финансирању Програма сарадње за праћење и процену прекограничног преноса загађујућих материја у ваздуху на велике даљине у Европи (ЕМЕП) („Службени лист СФРЈ - Међународни уговори“, бр. 2/1987);

Закон о потврђивању Оквирне конвенције Уједињених нација о промени климе, са анексима („Службени лист СРЈ - Међународни уговори“, бр. 2/1997);

Закон о потврђивању Конвенције о биолошкој разноврсности („Службени лист СРЈ - Међународни уговори“, бр. 11/2001);

Закон о потврђивању Конвенције о међународном промету угрожених врста дивље фауне и флоре („Службени лист СРЈ - Међународни уговори“, бр. 11/2001);

Закон о потврђивању Конвенције о сарадњи на заштити и одрживом коришћењу реке Дунав („Службени лист СРЈ - Међународни уговори“, бр. 2/2003);

Закон о ратификацији Монреалског протокола о супстанцијама које оштећују озонски омотач („Службени лист СФРЈ - Међународни уговори", бр. 16/1990 и Закон о ратификацији Амандмана на Монреалски протокол о супстанцама које оштећују озонски омотач „Службени лист Србије и Црне Горе - Међународни уговори“, бр. 24/2004);

Закон о потврђивању Оквирне конвенције о заштити и одрживом развоју Карпата („Службени гласник РС - Међународни уговори“, бр. 102/2007);

Закон о потврђивању Конвенције Уједињених нација о борби против дезертификације у земљама са тешком сушом и/или дезертификацијом, посебно у Африци („Службени гласник РС - Међународни уговори“, бр. 102/2007);

Закон о потврђивању Конвенције о очувању миграторних врста дивљих животиња („Службени гласник РС - Међународни уговори“, бр. 102/2007);

Закон о потврђивању Конвенције о очувању европске дивље флоре и фауне и природних станишта („Службени гласник РС - Међународни уговори“, бр. 102/2007);

Закон о потврђивању Кјото Протокола уз Оквирну конвенцију Уједињених нација о промени климе („Службени гласник РС - Међународни уговори“, бр. 88/2007 и 38/2009);

Закон о потврђивању Конвенције о процени утицаја на животну средину у прекограничном контексту („Службени гласник РС - Међународни уговори“, бр. 102/2007);

Закон о ратификацији Бечке конвенције о заштити озонског омотача, са прилозима I и II („Службени лист СФРЈ - Међународни уговори“, бр. 1/1990);

Закон о потврђивању Конвенције о доступности информација, учешћу јавности у доношењу одлука и праву на правну заштиту у питањима животне средине („Службени гласник РС - Међународни уговори“, бр. 38/2009);

Закон о потврђивању Европске конвенције о пределу („Службени гласник РС – Међународни уговори“, бр. 4/2011).